

**ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΔΥΤΙΚΗΣ ΑΤΤΙΚΗΣ
ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΟΤΙΚΗΣ ΥΓΕΙΑΣ
ΠΜΣ “ΕΠΙΔΗΜΙΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΠΡΟΑΓΩΓΗ ΥΓΕΙΑΣ”**

Μεταπτυχιακή Διπλωματική Εργασία

Τίτλος εργασίας

**«ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΛΗΨΗ
ΣΕΞΟΥΑΛΙΚΗΣ ΒΙΑΣ ΝΕΑΡΩΝ ΕΝΗΛΙΚΩΝ ΔΙΑ ΜΕΣΟΥ ΤΗΣ
ΕΠΙΔΡΑΣΗΣ ΠΑΡΕΥΡΙΣΚΟΜΕΝΩΝ»**

Συγγραφέας

Γιαννιού Πελαγία-Μαρία

ΑΜ: 2105

Επιβλέπουσα:

Ανδρή Ελισάβετ

Αθήνα, Ιούλιος 2024

**UNIVERSITY OF WEST ATTICA
SCHOOL OF PUBLIC HEALTH
DEPARTMENT OF PUBLIC AND COMMUNITY HEALTH
“EPIDEMIOLOGY AND HEALTH PROMOTION”**

Diploma Thesis

Title

**“BYSTANDER INTERVENTION PROGRAMS
FOR PREVENTION OF SEXUAL VIOLENCE IN YOUNG
ADULTS”**

Student name and surname : Gianniou Pelagia-Maria

Registration Number : 2105

Supervisor name and surname : Andrie Elisabeth

Athens, July 2024

**ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΔΥΤΙΚΗΣ ΑΤΤΙΚΗΣ
ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΟΤΙΚΗΣ ΥΓΕΙΑΣ
ΠΜΣ ΕΠΙΔΗΜΙΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΠΡΟΑΓΩΓΗ ΥΓΕΙΑΣ**

**Τίτλος εργασίας :
«ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΛΗΨΗ ΣΕΞΟΥΑΛΙΚΗΣ
ΒΙΑΣ ΝΕΑΡΩΝ ΕΝΗΛΙΚΩΝ ΔΙΑ ΜΕΣΟΥ ΤΗΣ ΕΠΙΔΡΑΣΗΣ
ΠΑΡΕΥΡΙΣΚΟΜΕΝΩΝ»**

Μέλη Εξεταστικής Επιτροπής συμπεριλαμβανομένου και του Εισηγητή

Η μεταπτυχιακή διπλωματική εργασία εξετάστηκε επιτυχώς από την κάτωθι
Εξεταστική Επιτροπή:

A/a	ΌΝΟΜΑ ΕΠΩΝΥΜΟ	ΒΑΘΜΙΑ ΙΔΙΟΤΗΤΑ	ΨΗΦΙΑΚΗ ΥΠΟΓΡΑΦΗ
1	ΑΝΔΡΗ ΕΛΙΣΑΒΕΤ	Επίκουρη Καθηγήτρια Τμήματος Δημόσιας και Κοινωνικής Υγείας Σχολή Δημόσιας Υγείας ΠΑΔΑ	
2	ΛΑΓΙΟΥ ΑΡΕΤΗ	Καθηγήτρια Τμήματος Δημόσιας και Κοινωνικής Υγείας Σχολή Δημόσιας Υγείας ΠΑΔΑ	
3	ΣΩΤΗΡΟΠΟΥΛΟΥ ΠΗΝΕΛΟΠΗ	Επίκουρη Καθηγήτρια Τμήματος Δημόσιας και Κοινωνικής Υγείας Σχολή Δημόσιας Υγείας ΠΑΔΑ	

ΔΗΛΩΣΗ ΣΥΓΓΡΑΦΕΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Η κάτωθι υπογεγραμμένη ΓΙΑΝΝΙΟΥ ΠΕΛΑΓΙΑ-ΜΑΡΙΑ του ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ , με αριθμό μητρώου 2105 φοιτήτρια του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών «Επιδημιολογία και Προαγωγή Υγείας» του Τμήματος Δημόσιας Υγείας και Κοινωνικής Υγείας της Σχολής Δημόσιας Υγείας του Πανεπιστημίου Δυτικής Αττικής, δηλώνω ότι:

«Είμαι συγγραφέας αυτής της μεταπτυχιακής εργασίας και ότι κάθε βοήθεια την οποία είχα για την προετοιμασία της, είναι πλήρως αναγνωρισμένη και αναφέρεται στην εργασία. Επίσης, οι όποιες πηγές από τις οποίες έκανα χρήση δεδομένων, ιδεών ή λέξεων, είτε ακριβώς είτε παραφρασμένες, αναφέρονται στο σύνολό τους, με πλήρη αναφορά στους συγγραφείς, τον εκδοτικό οίκο ή το περιοδικό, συμπεριλαμβανομένων και των πηγών που ενδεχομένως χρησι-μοποιήθηκαν από το διαδίκτυο. Επίσης, βεβαιώνω ότι αυτή η εργασία έχει συγγραφεί από μένα αποκλειστικά και αποτελεί προϊόν πνευματικής ιδιοκτησίας τόσο δικής μου, όσο και του Ιδρύματος.

Παράβαση της ανωτέρω ακαδημαϊκής μου ευθύνης αποτελεί ουσιώδη λόγο για την ανάκληση του πτυχίου μου».

Η Δηλούσα

ΓΙΑΝΝΙΟΥ ΠΕΛΑΓΙΑ-ΜΑΡΙΑ

Περίληψη

Η σεξουαλική βία εναντίον εφήβων και ενηλίκων είναι ένα παγκόσμιο πρόβλημα και αποτελεί μια από τις πιο σοβαρές παραβιάσεις των ανθρωπίνων δικαιωμάτων (Abrahams N. et al., 2014; García-Moreno C., 2013). Η νεαρή ενήλικη ζωή, είναι μια ευαίσθητη χρονική περίοδος, η οποία διαδραματίζει σπουδαίο ρόλο στην μετέπειτα ενήλικη ζωή του ατόμου. Παγκόσμια στατιστικά δεδομένα, υποδεικνύουν ότι ένα σημαντικό ποσοστό κυρίως στο νεαρό γυναικείο πληθυσμό βιώνουν κάποιας μορφής σεξουαλικής βίας κατά το διάστημα που φοιτούν στο πανεπιστήμιο (Sarah McMahon et al., 2015). Αυτό έχει σαν αποτέλεσμα, ένα ευρύ φάσμα σωματικών και ψυχολογικών επιπτώσεων (Jina R. et al., 2013). Τα προγράμματα παρεμβάσεων παρευρισκομένων (bystander intervention programs) αποτελούν καθοριστικής σημασίας στρατηγική για την πρόληψη της σεξουαλικής βίας. Ο σχεδιασμός και η υλοποίηση προγραμμάτων παρέμβασης παρευρισκομένων στην κοινότητα μπορεί να βοηθήσει τους νεαρούς ενήλικες να αντιδράσουν, να είναι πιο ενεργοί για την αποτροπή φαινομένων σεξουαλικής βίας. Η παρούσα συστηματική ανασκόπηση είχε στόχο την αναζήτηση προγραμμάτων που χρησιμοποιούν τις παρεμβάσεις αυτές σε νεαρούς ενήλικες, για την πρόληψη της σεξουαλικής βίας. Το χρονολογικό εύρος της αναζήτησης ήταν από το 2013 έως το 2023 στις βάσεις δεδομένων Pubmed και Scopus, σύμφωνα με τη μέθοδο Prisma (Matthew J. Page et al., 2020).

Λέξεις-κλειδιά: προγράμματα παρέμβασης, , πρόληψη, επίδραση παρευρισκομένων, νεαρός ενήλικας, σεξουαλική βία

Abstract

Sexual violence against adolescents and adults is a global problem and constitutes one of the most serious human rights violations (Abrahams N. et al., 2014; García-Moreno C., 2013). Young adulthood is a sensitive period of time that plays an important role in later adulthood. Global statistical data indicate that a significant percentage of the young female population in particular experience some form of sexual violence while attending university (Sarah McMahon et al., 2015). This results in a wide range of physical and psychological effects (Jina R. et al., 2013). Bystander intervention programs are a key strategy for preventing sexual violence. The design and implementation of bystander intervention programs in the community can help young adults to react, to be more active to prevent the phenomenon of sexual violence. This systematic review aimed to look for programs that use these interventions in young adults to prevent sexual violence. The chronological range of the search was from 2013 to 2023 in the Pubmed and Scopus databases, according to the Prisma method (Matthew J. Page et al., 2020).

Keys- Words: Intervention programs, prevention, bystander effect, young adult, sexual violence

Πίνακας περιεχομένων

Περίληψη	5
Abstract	6
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1- ΓΕΝΙΚΟ ΜΕΡΟΣ	8
1.1 Σεξουαλική Βία (Sexual Violence)	8
1.2 Επιδημιολογικά Στοιχεία	11
1.3 Επιπτώσεις	12
1.4 Παράγοντες κινδύνου και προστατευτικοί παράγοντες	13
1.5 Το μοντέλο παρέμβασης παρευρισκομένων (Bystander intervention model) ως στρατηγική πρόληψης της σεξουαλικής βίας	15
1.5.1 Η επίδραση των παρευρισκομένων (bystander effect)	15
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2- ΕΙΔΙΚΟ ΜΕΡΟΣ	20
2.1 Σκοπός	20
2.2 Μεθοδολογία	20
ΠΙΝΑΚΑΣ 1: ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΕΝΤΑΞΗΣ	20
ΠΙΝΑΚΑΣ 2: ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΑΠΟΚΛΕΙΣΜΟΥ	21
2.3 Αποτελέσματα	21
ΠΙΝΑΚΑΣ 3: Διάγραμμα ροής (PRISMA)	22
ΠΙΝΑΚΑΣ 4: Παράθεση Μελετών	23
2.4 Συζήτηση	48
2.5 Συμπεράσματα	50
Βιβλιογραφία	51

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1- ΓΕΝΙΚΟ ΜΕΡΟΣ

1.1 Σεξουαλική Βία (Sexual Violence)

Σύμφωνα με τον Παγκόσμιο Οργανισμό Υγείας «Σεξουαλική Βία είναι κάθε σεξουαλική πράξη, απόπειρα σεξουαλικής πράξης ή άλλη πράξη που στρέφεται κατά της σεξουαλικότητας ενός ατόμου χρησιμοποιώντας εξαναγκασμό, από οποιοδήποτε άτομο ανεξάρτητα από τη σχέση του με το θύμα, σε οποιοδήποτε περιβάλλον. Περιλαμβάνει βιασμό, που ορίζεται ως η σωματικά εξαναγκασμένη ή με άλλο τρόπο εξαναγκασμένη διείσδυση του αιδοίου ή του πρωκτού με ένα πέος, άλλο μέρος του σώματος ή αντικείμενο» (WHO, 2022). Η σεξουαλική βία συμβαίνει όταν ένας δράστης διαπράττει σεξουαλικές πράξεις χωρίς τη συγκατάθεση του θύματος ή όταν το θύμα δεν μπορεί να συναινέσει (π.χ. λόγω ηλικίας, ασθένειας) ή να αρνηθεί (π.χ. λόγω σωματικής βίας ή απειλών) (Kathleen C. Basile et al., 2014). Η σεξουαλική βία μπορεί επίσης να συμβεί όταν ένας δράστης εξαναγκάζει ένα θύμα να εμπλακεί σε σεξουαλικές πράξεις με τρίτο πρόσωπο. Πιο συγκεκριμένα, το θύμα μπορεί να αδυνατεί να συναινέσει λόγω της ηλικίας του θύματος, της ασθένειας, της διανοητικής ή σωματικής αναπηρίας, του ύπνου ή της απώλειας των αισθήσεων ή της υπερβολικής μέθης (π.χ. ανικανότητα, έλλειψη συνείδησης ή έλλειψη επίγνωσης) μέσω της εκούσιας ή ακούσιας χρήσης αλκοόλ ή ναρκωτικών, είτε να αδυνατεί να αρνηθεί λόγω χρήσης ή κατοχής όπλων ή άλλων μη σωματικών όπλων ή λόγω σωματικής βίας, απειλών σωματικής βίας, εκφοβισμού ή πίεσης ή κατάχρησης εξουσίας (Kathleen C. Basile et al., 2014)

Επιπροσθέτως, η σεξουαλική βία διαχωρίζεται στα ακόλουθα είδη:

- Ολοκλήρωση ή απόπειρα αναγκαστικής διείσδυσης σε θύμα (Kathleen C. Basile et al., 2014)
- Ολοκληρωμένη ή απόπειρα διείσδυσης με χρήση αλκοόλ/ναρκωτικών σε θύμα (Kathleen C. Basile et al., 2014)
- Ολοκληρωμένες ή απόπειρες καταναγκαστικών πράξεων στις οποίες το θύμα εξαναγκάζεται να διεισδύσει σε δράστη ή σε κάποιον άλλο (Kathleen C. Basile et al., 2014)
- Ολοκληρωμένες ή απόπειρες πράξεων που υποκινούνται από αλκοόλ/ναρκωτικά κατά τις οποίες το θύμα αναγκάζεται να διεισδύσει σε δράστη ή σε κάποιον άλλο (Kathleen C. Basile et al., 2014)
- Μη σωματικά εξαναγκασμένη διείσδυση που συμβαίνει μετά από προφορική πίεση ή μέσω εκφοβισμού ή κατάχρησης εξουσίας για συναίνεση (Kathleen C. Basile et al., 2014)
- Ανεπιθύμητη σεξουαλική επαφή (Kathleen C. Basile et al., 2014)
- Ανεπιθύμητες σεξουαλικές εμπειρίες χωρίς επαφή (Kathleen C. Basile et al., 2014)

Η διείσδυση από το δράστη ή από κάποιο τρίτο που αναφέρεται παραπάνω, ορίζεται φυσική εισαγωγή, όσο ελαφριά κι αν είναι, του πέους στον αιδοίο, η επαφή μεταξύ του στόματος και του πέους, του αιδοίου ή του πρωκτού ή φυσική εισαγωγή ενός χεριού, δακτύλου ή άλλου αντικειμένου στο πρωκτικό ή το γεννητικό άνοιγμα άλλου ατόμου (Kathleen C. Basile et al., 2014).

Επιπλέον, η διείσδυση στο θύμα μέσω βίας περιλαμβάνει ολοκληρωμένη ή απόπειρα ανεπιθύμητης κολπικής (για γυναίκες), στοματική ή πρωκτική εισαγωγή μέσω χρήσης σωματικής βίας ή απειλών για σωματική βλάβη προς ή εναντίον του θύματος. Παραδείγματα περιλαμβάνουν το καρφίτσωμα των χεριών του θύματος, η χρήση του σωματικού βάρους κάποιου για την αποτροπή κίνησης ή διαφυγής, η χρήση όπλου ή απειλές χρήσης και η επίθεση στο θύμα (Kathleen C. Basile et al., 2014). Η διείσδυση στο θύμα με κατανάλωση αλκοόλ ή χρήση ναρκωτικών, περιλαμβάνει ολοκληρωμένη ή απόπειρα ανεπιθύμητης κολπικής (για γυναίκες), στοματικής ή πρωκτικής εισαγωγής όταν το θύμα δεν ήταν σε θέση να συναινέσει λόγω υπερβολικής μέθης (π.χ. ανικανότητα, έλλειψη συνείδησης ή έλλειψη επίγνωσης) μέσω της εκούσιας ή ακούσιας χρήσης αλκοόλ ή ναρκωτικών (Kathleen C. Basile et al., 2014). Επιπροσθέτως, η ανεπιθύμητη διείσδυση με μη φυσική πίεση στο θύμα πραγματοποιείται προφορικά ή μέσω εκφοβισμού ή κατάχρησης εξουσίας να συναινέσει (Kathleen C. Basile et al., 2014). Τα παραδείγματα περιλαμβάνουν την πίεση από κάποιον που ζήτησε επανειλημμένα σεξ ή υπήρχε αίσθημα πίεσης από ψέματα ή υποσχέσεις που δεν ήταν αληθινές καθώς μπορεί κάποιος να απειλεί να τερματίσει μια σχέση ή να διαδώσει φήμες (Kathleen C. Basile et al., 2014). Επίσης παρατηρείται το φαινόμενο της σεξουαλικής πίεσης να οφείλεται σε κάποιον που χρησιμοποιεί την επιρροή ή την εξουσία του (Kathleen C. Basile et al., 2014). Παράλληλα, η ανεπιθύμητη σεξουαλική επαφή, μπορεί να είναι ένα εσκεμμένο άγγιγμα, είτε απευθείας είτε μέσω του ρουχισμού, των γεννητικών οργάνων, του πρωκτού, της βουβωνικής χώρας, του μαστού, του εσωτερικού μηρού ή των γλουτών οποιουδήποτε ατόμου χωρίς τη συγκατάθεσή του ή ατόμου που δεν μπορεί να συναινέσει ή να αρνηθεί (Kathleen C. Basile et al., 2014). Ανεπιθύμητη σεξουαλική επαφή μπορεί να γίνει εναντίον ενός θύματος ή κάνοντας το θύμα να αγγίξει τον δράστη. Η ανεπιθύμητη σεξουαλική επαφή θα μπορούσε να αναφέρεται ως σεξουαλική παρενόχληση σε ορισμένα πλαίσια (π.χ. σχολείο ή χώρο εργασίας) (Kathleen C. Basile et al., 2014). Τέλος, οι ανεπιθύμητες σεξουαλικές εμπειρίες χωρίς επαφή αναφέρονται στη σεξουαλική βία που δεν περιλαμβάνει σωματική επαφή σεξουαλικής φύσης μεταξύ του δράστη και του θύματος (Kathleen C. Basile et al., 2014). Αυτό συμβαίνει εναντίον ενός ατόμου χωρίς τη συγκατάθεσή του ή εναντίον ενός ατόμου που δεν μπορεί να συναινέσει ή να αρνηθεί. Ορισμένες πράξεις ανεπιθύμητων σεξουαλικών εμπειριών χωρίς επαφή συμβαίνουν εν αγνοία του θύματος. Αυτό το είδος σεξουαλικής βίας μπορεί να συμβεί σε πολλούς διαφορετικούς χώρους (π.χ. σχολείο, χώρο εργασίας, δημόσιο ή μέσω τεχνολογίας). Οι ανεπιθύμητες σεξουαλικές εμπειρίες χωρίς επαφή περιλαμβάνουν πράξεις όπως, ανεπιθύμητη έκθεση σε σεξουαλικές καταστάσεις - πορνογραφία, ηδονοβλεψία, επιδεικτικότητα), λεκτική ή συμπεριφορική σεξουαλική παρενόχληση, διάδοση σεξουαλικών φημών, αποστολή ανεπιθύμητων σεξουαλικών φωτογραφιών ή δημιουργία σεξουαλικά εχθρικού κλίματος, αυτοπροσώπως ή μέσω της χρήσης τεχνολογίας, απειλές με τη σεξουαλική βία ώστε να επιτύχει κάποιο άλλο σκοπό, όπως να απειλήσει ότι θα βιάσει κάποιον εάν δεν δώσει χρήματα στον δράστη. Επίσης περιλαμβάνουν απειλές διάδοσης σεξουαλικών φημών εάν το θύμα δεν κάνει σεξ μαζί καθώς υπάρχει και πιθανότητα ανεπιθύμητης κινηματογράφησης, λήψης ή διάδοσης φωτογραφιών σεξουαλικής φύσης άλλου ατόμου (Kathleen C. Basile et al., 2014).

Κρίνεται αναγκαίο να επισημανθεί, η τακτική που χρησιμοποιούν οι δράστες για την έγκαιρη ανίχνευση και ενεργή παρέμβαση με σκοπό την προτροπή του φαινομένου. Ειδικότερα, η χρήση ή απειλή σωματικής βίας προς ένα θύμα προκειμένου να επιτευχθεί η συμμόρφωση του θύματος με μια σεξουαλική πράξη (π.χ. επίθεση στο

θύμα), η χορήγηση αλκοόλ ή ναρκωτικών σε ένα θύμα για να κερδίσει τη συμμόρφωση του θύματος με μια σεξουαλική πράξη (Kathleen C. Basile et al., 2014). Επιπροσθέτως, εκμεταλλεύεται ένα θύμα που αδυνατεί να δώσει τη συγκατάθεσή του λόγω μέθης ή ανικανότητας από εκούσια κατανάλωση αλκοόλ, ψυχαγωγικών ναρκωτικών ή φαρμάκων ή λόγω ευαλωτότητας (π.χ. μεταναστευτικό καθεστώς, αναπηρία, άγνωστος σεξουαλικός προσανατολισμός, ηλικία) (Kathleen C. Basile et al., 2014). Κάνει χρήση εκφοβισμού και κατάχρησης εξουσίας (π.χ. χρήση της θέσης εξουσίας κάποιου για να εξαναγκάσει ή να εξαναγκάσει ένα άτομο να συμμετάσχει σε σεξουαλική δραστηριότητα), οικονομικού καταναγκασμού, δηλαδή ανταλλαγές σεξ για βασικά αγαθά, όπως στέγαση, απασχόληση/μισθοί, έγγραφα μετανάστευσης ή φροντίδα παιδιών (Kathleen C. Basile et al., 2014). Ένα άλλο δείγμα μεθόδου του δράστη είναι η υποβάθμιση, όπως προσβολή ή ταπείνωση ενός θύματος, η απάτη, όπως ψέματα ή παραποίηση της ταυτότητας του δράστη, συνεχής λεκτική πίεση, όπως όταν το θύμα ταλαιπωρείται από κάποιον που ζητά επανειλημμένα σεξ ή, για παράδειγμα, από κάποιον που παραπονιέται ότι το θύμα δεν το αγαπά αρκετά (Kathleen C. Basile et al., 2014). Επίσης, δίνει ψεύτικες υποσχέσεις (π.χ. υπόσχεση γάμου, υπόσχεση παραμονής στη σχέση κ.λπ.) καθώς και μη φυσικές απειλές, όπως απειλές για τερματισμό μιας σχέσης ή διάδοση φημών. Τέλος, χρησιμοποιεί άλλες τακτικές για να κερδίσει την εμπιστοσύνη παιδιού και επιπλέον, ελέγχει τη σεξουαλική συμπεριφορά/σεξουαλικότητα ενός ατόμου μέσω απειλών, αντιποίνων, απειλής μετάδοσης ΣΜΝ, απειλής για αναγκαστική εγκυμοσύνη κ.λπ. (Kathleen C. Basile et al., 2014).

Τα εμπλεκόμενα μέλη είναι ο θύτης και το θύμα. Ο θύτης είναι το άτομο που προκαλεί τη σεξουαλική βία και το θύμα είναι το πρόσωπο στο οποίο επιβάλλεται η σεξουαλική βία (Kathleen C. Basile et al., 2014). Η λέξη «Επιζών» χρησιμοποιείται συχνά ως συνώνυμο του θύματος που δεν έχει πεθάνει. Ο θύτης μπορεί να έχει αρχικά το πρόσωπο του οικείου συντρόφου. Ένας στενός σύντροφος είναι μια στενή προσωπική σχέση που χαρακτηρίζεται από συναισθηματική συνδεσιμότητα, τακτική επαφή, συνεχή σωματική επικοινωνία και σεξουαλική συμπεριφορά, ταυτότητα ως ζευγάρι και εξοικείωση με τις ζωές του άλλου (Kathleen C. Basile et al., 2014). Οι στενές σχέσεις συντρόφων μπορεί να περιλαμβάνουν τρέχοντες ή πρώην συζύγους, φίλους / φίλες, συνεργάτες και συνεχιζόμενους σεξουαλικούς συντρόφους καθώς επίσης μπορούν ή δεν μπορούν να συνυπάρχουν και μπορεί να είναι του αντίθετου ή του ίδιου φύλου (Kathleen C. Basile et al., 2014). Επίσης το πρόσωπο μπορεί να είναι μέλη της οικογένειας που δεν είναι στενοί συνεργάτες και περιλαμβάνουν εκείνους που μοιράζονται μια σχέση με εξ' αίματος, γάμο, ή άλλη νομική σύμβαση ή ρύθμιση, όπως οι ανήλικοι, οι γονείς, τα αδέρφια, οι πρώην σύντροφοι, και τα μέλη της υιοθετημένης οικογένειας (Kathleen C. Basile et al., 2014). Στη συνέχεια, πρόσωπο με θέση εξουσίας, εξουσιοδότησης ή εμπιστοσύνης και περιλαμβάνει δασκάλους, νταντά, φροντιστές, εργαζόμενους στην υγειονομική περίθαλψη, θρησκευτικούς ηγέτες, συμβούλους, προπονητές, επόπτες, αφεντικά ή εργοδότες (Kathleen C. Basile et al., 2014). Αυτά τα άτομα μπορούν να διαπράξουν εναντίον ενός παιδιού ή ενός ενήλικα. Άλλο άτομα τα οποία μπορεί εν δυνάμει να διακρίνονται ως δράστες είναι, φίλοι/γνωστοί στο θύμα, αλλά δεν είναι συγγενείς εξ' αίματος ή από γάμο και δεν είναι ένας στενός συνεργάτης δηλαδή, συνάδελφοι, γείτονες, συμμαθητές ή μέλη κοινοτικών ομάδων (Kathleen C. Basile et al., 2014). Ένα άτομο επίσης, που γνωρίζει σύντομα και είναι γνωστό στο θύμα, όπως σε ένα τυφλό ραντεβού ή σε ένα πάρτι ή σε μπαρ (Kathleen C. Basile et al., 2014). Τέλος, ένας άλλος μη ξένος ο οποίος είναι γνωστός φυσιογνωμικά, αλλά δεν εκπροσωπείται στις κατηγορίες που περιγράφονται

παραπάνω καθώς επίσης οι ξένοι οι οποίοι είναι άγνωστοι στο θύμα (Kathleen C. Basile et al., 2014).

1.2 Επιδημιολογικά Στοιχεία

Τα στοιχεία δείχνουν ότι η σεξουαλική βία είναι κοινή σε μεγάλο ποσοστό του πληθυσμού. Περισσότερες από τις μισές γυναίκες και σχεδόν ένας στους τρεις άνδρες έχουν βιώσει σεξουαλική βία που περιλαμβάνει σωματική επαφή κατά τη διάρκεια της ζωής τους (Basile KC. et al., 2022). Επιπλέον, μία στις τέσσερις γυναίκες και περίπου ένας στους 26 άνδρες έχει βιώσει ολοκληρωμένο βιασμό ή απόπειρα βιασμού (Basile KC. et al., 2022). Άλλα δεδομένα δείχνουν ότι, περίπου ένας στους εννέα άνδρες αναγκάστηκε να διεισδύσει σε κάποιον κατά τη διάρκεια της ζωής του καθώς επίσης, μία στις τρεις γυναίκες και ένας στους εννέα άνδρες βίωσαν σεξουαλική παρενόχληση σε δημόσιο χώρο (Basile KC. et al., 2022). Η σεξουαλική βία ξεκινά νωρίς. Ειδικότερα, περισσότερα από τέσσερα στα πέντε θύματα βιασμού γυναικών ανέφεραν ότι είχαν βιαστεί για πρώτη φορά πριν από την ηλικία των 25 ετών και σχεδόν οι μισές βιάστηκαν πρώτη φορά ως ανήλικες (πριν την ηλικία των 18) (Basile KC. et al., 2022).

Σχεδόν οκτώ στους 10 άνδρες που επέζησαν από βιασμό ανέφεραν ότι αναγκάστηκαν να διεισδύσουν σε κάποιον πριν την ηλικία των 25 ετών και περίπου τέσσερις στους 10 την πρώτη αναγκαστική διείσδυση πραγματοποιήθηκε ως ανήλικος (Basile KC. et al., 2022).

Ορισμένες ομάδες επηρεάζονται περισσότερο από άλλες. Οι γυναίκες, οι φυλετικές και οι εθνοτικές μειονότητες βιώνουν μεγαλύτερο βάρος της σεξουαλικής βίας. (Johns MM. et al 2017; Basile KC. Et al., 2016; Messinger, A. M. & Koon-Magnin S. 2019; Thurston, A. M. et al., 2021; National Sexual Violence Resource Center, 2021; Deering, K. N., 2014). Για παράδειγμα, περισσότερες από δύο στις πέντε μη ισπανόφωνες Αμερικανίδες Ινδούς ή ιθαγενείς της Αλάσκα και μη Ισπανικές πολυφυλετικές γυναίκες βιάστηκαν κατά τη διάρκεια της ζωής τους (Basile KC. et al., 2022). Επιπροσθέτως, η θυματοποίηση της σεξουαλικής βίας είναι ένα σημαντικό πρόβλημα δημόσιας υγείας και σε πανεπιστημιούπολεις. Ιδιαίτερα οι γυναίκες που φοιτούν διατρέχουν αυξημένο κίνδυνο να πέσουν θύματα κατά τα έτη φοίτησης (Breiding et al., 2014; Cantor et al., 2015; National College Health Association, 2016). Μία στις τέσσερις γυναίκες δέχεται σεξουαλική επίθεση κατά τη διάρκεια του κολεγίου (American College Health Association, 2016; Cantor et al., 2015; Zinzow & Thompson, 2015), και για τις πιο σοβαρές μορφές σεξουαλικής βίας, μια πρόσφατη μελέτη ανέφερε εκτιμήσεις επίπτωσης 15% για αναπηρία από απόπειρα/ολοκληρωμένη βιασμό και 9% για βίαιη προσπάθεια/ολοκλήρωση βιασμού σε νεαρές γυναίκες φοιτήτριες (Carey, Durney, Shepardson, & Carey, 2015). Επιπλέον, η επικράτηση των σεξουαλικών πράξεων μεταξύ ανδρών και γυναικών στο κολέγιο υποστηρίζει τα υψηλά ποσοστά σεξουαλικής βίας έναντι των γυναικών. Σε διάφορες μελέτες, το 25% έως 35% των ανδρών κολλεγίων ανέφεραν ότι διέπραξαν τουλάχιστον μία πράξη σεξουαλικού καταναγκασμού και μεταξύ 3,7% και 11,4% ανέφεραν συμπεριφορές διάπραξης που ανταποκρίνονται στον νομικό ορισμό του βιασμού (Abbey & McAuslan, 2004; DeGue et al., 2014; Loh, Gidycz, Lobo, & Luthra, 2005; Swartout, 2013; White & Smith, 2004).

1.3 Επιπτώσεις

Τα θύματα της σεξουαλικής βίας αντιμετωπίζουν μακροπρόθεσμες επιπτώσεις και μπορεί να περιλαμβάνουν πολλές συναισθηματικές, ψυχολογικές και σωματικές καταστάσεις. Η εμπειρία της σεξουαλικής επίθεσης ή κακοποίησης σε οποιαδήποτε ηλικία, είτε άνδρας είτε γυναίκα, μπορεί να έχει καταστροφικές επιπτώσεις σε κάθε πτυχή της ύπαρξης και της ζωής ενός ατόμου – στο μυαλό, στο σώμα, στη συμπεριφορά, στις σκέψεις και στα συναισθήματά του.

Ειδικότερα, είναι πιο πιθανό να εμφανίσουν συμπτώματα διαταραχής μετατραυματικού στρες, ακόμη και χρόνια μετά την επίθεση, σε σχέση με τους ενήλικες που δεν έχουν υποστεί σεξουαλική βία (Peterson, Z.D. et al., 2011; Elliott, D.M. et al., 2004). Η διαταραχή μετατραυματικού στρες (PTSD) είναι μια αντιδραστική διαταραχή που μπορεί να αναπτυχθεί μετά από ένα τραυματικό γεγονός και να διαγνωστεί από γιατρό. Ένα τραυματικό γεγονός είναι μια εμπειρία που συνεπάγεται απειλή ή/και βλάβη στη σωματική ή/και ψυχολογική ακεραιότητα ενός ατόμου (Elklit A, Christiansen DM., 2010). Η άμεση ανταπόκριση του ατόμου στο γεγονός πρέπει να περιλαμβάνει έντονο φόβο, αδυναμία ή φρίκη. Επιπλέον, όσον αφορά το ψυχολογικό αντίκτυπο, τα θύματα μπορεί να εμφανίσουν φόβο, άγχος, κοινωνική αγχώδης διαταραχή, ψυχολογική δυσφορία και σοβαρή κατάθλιψη (Campbell, R. et al., 2009; Peterson, Z.D. et al., 2011; Elliott, D.M. et al., 2004). Οι ψυχολογικές επιπτώσεις μπορεί να περιλαμβάνουν επίσης, αυτό-ακρωτηριασμό, αυτοκτονικές σκέψεις, απόπειρες αυτοκτονίας ή και ακόμα κατάχρηση ναρκωτικών και αλκοόλ (Campbell, R. et al., 2009; Peterson, Z.D. et al., 2011; Elliott, D.M. et al., 2004). Σοβαρές συνέπειες κάνουν την εμφάνιση τους στη σωματική και σεξουαλική υγεία όπως, σωματικά προβλήματα (π.χ. ημικρανίες, ναυτία, κόπωση), προβλήματα διατροφής όπως, μειωμένη όρεξη, σεξουαλική συμπεριφορά υψηλού κινδύνου (σεξ χωρίς προστασία, πολλαπλοί σύντροφοι κ.λπ.), μεγαλύτερη χρήση των υπηρεσιών υγείας, γυναικολογικοί και εμμηνορροϊκοί πόνοι (γυναίκες) καθώς και σεξουαλική δυσλειτουργία (Campbell, R. et al., 2009; Peterson, Z.D. et al., 2011; Elliott, D.M. et al., 2004). Επιπροσθέτως, ενδέχεται υψηλότερος κίνδυνος μόλυνσης από HIV και Σεξουαλικά μεταδιδόμενες και αιματογενείς λοιμώξεις (STBBI-Sexually transmitted and blood-borne infections) (μεταξύ 4% και 30% των θυμάτων προσβάλλονται από STBBI μετά από σεξουαλική επίθεση) αλλά και εκ νέου θυματοποίηση (Campbell, R. et al., 2009; Peterson, Z.D. et al., 2011; Elliott, D.M. et al., 2004). Τέλος, η σεξουαλική επίθεση μπορεί να οδηγήσει σε ελλειπόμενη ποιότητα ζωής και αυξημένα αισθήματα ανασφάλειας, ιδιαίτερα μεταξύ των γυναικών (Baril, K. and Tourigny, M., 2009; WHO, 2010).

Υπάρχει λιγότερη εμπιστοσύνη στους άλλους από τα θύματα, απομόνωση και φόβος της οικειότητας (Campbell, R. et al., 2009; Peterson, Z.D. et al., 2011; Elliott, D.M. et al., 2004).

Οι αρνητικές ψυχολογικές επιπτώσεις της σεξουαλικής επίθεσης ποικίλλουν από το ένα άτομο στο άλλο και επηρεάζονται από μια σειρά παραγόντων. Τα χαρακτηριστικά της σεξουαλικής επίθεσης, τα χαρακτηριστικά του θύματος (ηλικία, φύλο, προσωπικότητα), οι συνθήκες υπό τις οποίες η επίθεση αποκαλύπτεται στην οικογένεια και τους φίλους, η αναζήτηση βοήθειας μετά την επίθεση και οι κοινωνικοπολιτισμικοί κανόνες συμβάλλουν στη διαμόρφωση του τρόπου με τον οποίο η σεξιστική επίθεση επηρεάζει την επακόλουθη προσαρμογή και ευημερία του θυμάτων (Campbell, R. et al., 2009). Αξιοσημείωτο είναι επίσης, το γεγονός ότι αν

και οι άνδρες διατρέχουν μικρότερο κίνδυνο σεξουαλικής επίθεσης από τις γυναίκες, αρκετές μελέτες έχουν διαπιστώσει ότι αναφέρουν εξίσου πολλές αρνητικές επιπτώσεις - ακόμη περισσότερο σύμφωνα με ορισμένες μελέτες από τις γυναίκες (Peterson, Z.D. et al., 2011). Συγκεκριμένα, τα θύματα άνδρες σεξουαλικής παρενόχλησης, αναφέρουν υψηλότερα ποσοστά σεξουαλικής δυσλειτουργίας από τα γυναικεία θύματα και είναι επίσης πιο μπερδεμένα και συγκρουόμενα σχετικά με τον σεξουαλικό τους προσανατολισμό, καθιστώντας έτσι υψίστης σημασίας τον αρνητικό αντίκτυπο και για τον ανδρικό πληθυσμό (Peterson, Z.D. et al., 2011).

Παράλληλα, σημαντικό αντίκτυπο έχει και σε οικονομικό επίπεδο. Το οικονομικό κόστος, είναι απτό και μπορεί να βαρύνει την κοινωνία ή τα ίδια τα θύματα, συμπεριλαμβανομένων των δικαστικών υπηρεσιών, των κοινωνικών υπηρεσιών, της εκπαίδευσης, της υγείας, της απασχόλησης και των προσωπικών δαπανών. Πιο συγκεκριμένα, η σεξουαλική επίθεση συνεπάγεται με οικονομικό κόστος όπως αστυνομικές υπηρεσίες, ποινική δίωξη, επιβολή της νομοθεσίας, απώλεια μισθών των θυμάτων, υγειονομική περίθαλψη, απώλεια παραγωγικότητας των θυμάτων, υπηρεσίες υποστήριξης θυμάτων και προγράμματα αποζημίωσης θυμάτων κ.α. (Baril, K. & Tourigny, M., 2009; WHO, 2010).

1.4 Παράγοντες κινδύνου και προστατευτικοί παράγοντες

Η σεξουαλική βία αποτελεί ένα σοβαρό κοινωνικό πρόβλημα με πολυδιάστατες συνέπειες για τα θύματα και την κοινωνία συνολικά. Η κατανόηση των παραγόντων που ενισχύουν ή περιορίζουν την εμφάνιση της σεξουαλικής βίας είναι κρίσιμη για την ανάπτυξη αποτελεσματικών στρατηγικών πρόληψης και παρέμβασης. Οι παράγοντες κινδύνου περιλαμβάνουν:

Ατομικό και Οικογενειακό Ιστορικό

- Αλκοόλ και χρήση ναρκωτικών (Tharp, A. T. et al., 2013)
- Εγκληματικότητα (Tharp, A. T. et al., 2013)
- Έλλειψη ανησυχίας για τους άλλους (Tharp, A. T. et al., 2013)
- Επιθετική συμπεριφορά και αποδοχή βίαιων συμπεριφορών (Tharp, A. T. et al., 2013).
- Πρώιμη σεξουαλική εισαγωγή (Tharp, A. T. et al., 2013)
- Καταναγκαστικές σεξουαλικές φαντασιώσεις (Tharp, A. T. et al., 2013)
- Προτίμηση για απρόσωπο σεξ και σεξουαλική ανάληψη κινδύνων (Tharp, A. T. et al., 2013)
- Έκθεση σε σεξουαλικά ρητά μέσα ενημέρωσης (Tharp, A. T. et al., 2013)
- Εχθρότητα προς τις γυναίκες (Tharp, A. T. et al., 2013)
- Συμμόρφωση με τους παραδοσιακούς κανόνες για το φύλο (Tharp, A. T. et al., 2013)
- Υπερ-ανδρισμός (Tharp, A. T. et al., 2013)
- Αυτοκτονική συμπεριφορά (Tharp, A. T. et al., 2013)
- Προηγούμενη σεξουαλική θυσία ή διάπραξη (Tharp, A. T. et al., 2013)
- Οικογενειακό ιστορικό συγκρούσεων και βίας (Tharp, A. T. et al., 2013)

- Ιστορικό παιδικής ηλικίας σωματικής, σεξουαλικής ή συναισθηματικής κακοποίησης (Tharp, A. T. et al., 2013)
- Συναισθηματικά μη υποστηρικτικό οικογενειακό περιβάλλον (Tharp, A. T. et al., 2013)
- Κακές σχέσεις γονέα-παιδιού, ιδιαίτερα με τους πατέρες (Tharp, A. T. et al., 2013)
- Σύνδεση με σεξουαλικά επιθετικούς, υπερ-ανδρικούς και εγκληματικούς συνομηλίκους (Tharp, A. T. et al., 2013)
- Συμμετοχή σε μια βίαιη ή καταχρηστική οικεία σχέση (Tharp, A. T. et al., 2013)

Κοινωνικοοικονομικοί παράγοντες

- Φτώχεια (Tharp, A. T. et al., 2013)
- Έλλειψη ευκαιριών απασχόλησης (Tharp, A. T. et al., 2013)
- Έλλειψη θεσμικής υποστήριξης από την αστυνομία και τα δικαστικά συστήματα (Tharp, A. T. et al., 2013)
- Γενική ανοχή της σεξουαλικής βίας εντός της κοινότητας (Tharp, A. T. et al., 2013)
- Αδύναμες κοινοτικές κυρώσεις κατά των δραστών σεξουαλικής βίας (Tharp, A. T. et al., 2013)
- Κοινωνικά πρότυπα που υποστηρίζουν τη σεξουαλική βία (Tharp, A. T. et al., 2013; Jewkes, R. Et al., 2002)
- Κοινωνικοί κανόνες που υποστηρίζουν την ανδρική ανωτερότητα και το σεξουαλικό δικαίωμα (Tharp, A. T. et al., 2013; Jewkes, R. Et al., 2002)
- Κοινωνικοί κανόνες που διατηρούν την κατωτερότητα και τη σεξουαλική υποταγή των γυναικών (Tharp, A. T. et al., 2013; Jewkes, R. Et al., 2002)
- Αδύναμοι νόμοι και πολιτικές που σχετίζονται με τη σεξουαλική βία και την ισότητα των φύλων (Tharp, A. T. et al., 2013; Jewkes, R. Et al., 2002; Baron, L., & Straus M. A., 1989)
- Υψηλά επίπεδα εγκληματικότητας και άλλων μορφών βίας (Tharp, A. T. et al., 2013)
- Αρνητικές στάσεις ή πεποιθήσεις έναντι ομάδων ανθρώπων λόγω της φυλής, της εθνικότητας, του σεξουαλικού προσανατολισμού, του φύλου, της αναπηρίας, της κοινωνικής τάξης ή της χώρας προέλευσης (Aosved A. C., Long P. J., 2006; Crenshaw K., 1991; Estefan, L. F. et al., 2017; Satter, D. E. et al., 2021; Sidanius, J., & Pratto, F., 2012; Stotzer, R. L., 2008; Testa, R. J., 2012; Stults, C. B., 2015)
- Αρνητικές και συνήθως άδικες πεποιθήσεις (π.χ. στιγματισμός) κατά των ατόμων που ανταλλάσσουν φύλο (Tharp, A. T. et al., 2013; Jewkes, R. et al., 2002)

Προστατευτικοί παράγοντες

Από την άλλη πλευρά, οι προστατευτικοί παράγοντες για την πρόληψη του φαινομένου αποτελούν:

- Συναισθηματική υγεία και σύνδεση (Tharp, A. T. et al., 2013)
- Ακαδημαϊκό επίτευγμα (Tharp, A. T. et al., 2013)
- Ενσυναίσθηση και ανησυχία για το πώς οι ενέργειες ενός επηρεάζουν τους άλλους (Tharp, A. T. et al., 2013)
- Οικογένειες όπου οι φροντιστές εργάζονται μέσω των συγκρούσεων ειρηνικά (Tharp, A. T. et al., 2013)

1.5 Το μοντέλο παρέμβασης παρευρισκομένων (Bystander intervention model) ως στρατηγική πρόληψης της σεξουαλικής βίας

1.5.1 Η επίδραση των παρευρισκομένων (bystander effect)

Ο *John Darley* και ο *Bibb Latané* ήταν οι πρώτοι ψυχολόγοι που διατύπωσαν και μελέτησαν το φαινόμενο του “περαστικού”. Το φαινόμενο του “περαστικού”, όπως ορίζεται από τους Darley και Latané (1968), **είναι το φαινόμενο στο οποίο η παρουσία ανθρώπων (δηλαδή περαστικών) επηρεάζει την πιθανότητα ενός ατόμου να βοηθήσει ένα άτομο σε κατάσταση έκτακτης ανάγκης**. Συγκεκριμένα, οι Darley και Latané πίστευαν ότι όσο αυξάνεται ο αριθμός των ανθρώπων που βρίσκονται σε μια κατάσταση έκτακτης ανάγκης, τόσο λιγότερο πιθανό είναι οποιοδήποτε άτομο να βοηθήσει κάποιον που έχει ανάγκη. Αυτό ήταν το αρχικό πλαίσιο για την παρέμβαση των παρευρισκομένων που καθοδήγησε τον πειραματισμό των ερευνητών για μια κοινωνική συμπεριφορά σε εργαστηριακό περιβάλλον (Jack Cieciora, 2016). Σύμφωνα με τους Latané και Darley, οι παρευρισκόμενοι περνούν από μια γνωστική και συμπεριφορική διαδικασία 5 βημάτων σε καταστάσεις έκτακτης ανάγκης:

1. Παρατηρούν ότι κάτι συμβαίνει - πολλά πράγματα επηρεάζουν την ικανότητά μας να παρατηρούμε μια κατάσταση, για παράδειγμα, αν βιαζόμαστε ή αν βρισκόμαστε σε μια ομάδα στην οποία κανείς δεν παρατηρεί το γεγονός.
2. Ερμηνεύουν την κατάσταση ως κατάσταση έκτακτης ανάγκης - εδώ είναι που η πλουραλιστική άγνοια γίνεται πρόβλημα, ιδίως σε διαφορούμενες καταστάσεις, όταν οι άνθρωποι δεν είναι απολύτως σίγουροι για το τι συμβαίνει και, ως εκ τούτου, δεν ενεργούν με επείγοντα τρόπο.
3. Αναλαμβάνουν έναν βαθμό ευθύνης - αυτό επηρεάζεται από το φαινόμενο της διάχυτης ευθύνης, αλλά και από άλλα στοιχεία, όπως το αν βλέπουμε το θύμα ως κάποιον που αξίζει να βοηθηθεί, αν βλέπουμε τον εαυτό μας ως κάποιον ικανό να βοηθήσει και τη σχέση μεταξύ του θύματος και του εαυτού μας.
4. Επιλέγουν μια μορφή βοήθειας - αυτή μπορεί να είναι μια άμεση παρέμβαση που βοηθάει το θύμα ή μια παρέμβαση με παράκαμψη, όπως η κλήση της αστυνομίας.

5. Αναλαμβάνουν δράση - εκτελώντας την επιλεγμένη βοήθεια (Jack Cieciora, 2016)

Μια σημαντική έμπνευση για την έρευνα των Darley και Latané (1968) ήταν η δολοφονία το 1964 μιας γυναίκας από τη Νέα Υόρκη, στην οποία κανένας περαστικός δεν παρενέβη για να βοηθήσει. Σύμφωνα με τους Darley και Latané, πολλοί άνθρωποι εκείνη την εποχή προσπαθούσαν να βρουν μια εύλογη εξήγηση για την αδράνεια εκ μέρους όλων των περαστικών (ανθρώπων που έβλεπαν τη βία από τα παράθυρα των διαμερισμάτων τους). Δηλαδή, πολλοί άνθρωποι πίστευαν ότι η απάθεια και η αδιαφορία ήταν οι αιτίες της αδράνειας εκ μέρους των παρευρισκομένων, αντανάκλωντας την ιδέα ότι τα προσωπικά χαρακτηριστικά οδηγούν αποκλειστικά τη συμπεριφορά. Ωστόσο, ο Darley και ο Latané εστίασαν στις κοινωνικές συνθήκες, όπως ο αριθμός των παρευρισκομένων, που μπορεί να επηρέασαν αν οι περαστικοί αντέδρασαν, κάτι που αντανάκλούσε τις θεωρίες του Lewin για τους καθοριστικούς παράγοντες της συμπεριφοράς. Επιπλέον, οι τρεις λόγοι (δηλαδή διάχυση ευθύνης, διάχυση κατηγορίας και σκέψης ότι ένα άλλο άτομο αναλαμβάνει ήδη δράση για να βοηθήσει) που έδωσαν οι Darley και Latané για να πιστέψουν ότι η παρουσία παρευρισκομένων μπορεί να επηρεάσει την πιθανότητα ενός ατόμου να βοηθήσει κάποιον σε κατάσταση έκτακτης ανάγκης αποτελούμενοι από στρατηγικές σκέψης που είναι αντιπροσωπευτικές της γνωστικής εποχής της δεκαετίας του 1960.

Για να συνοψίσουμε εν συντομία το ιστορικό πλαίσιο, η βίαιη δολοφονία μιας γυναίκας στη Νέα Υόρκη μαζί με όλα τα προαναφερθέντα ιστορικά γεγονότα προκάλεσαν την έρευνα για το φαινόμενο του παρευρισκόμενου: η δημιουργία του SPSSI το 1936 ομαλοποίησε και έκανε πιο αποδεκτή τη μελέτη κοινωνικών θεμάτων στην ψυχολογία- η έρευνα του Lewin για τη δυναμική των ομάδων και τους κοινωνικούς παράγοντες της συμπεριφοράς παρείχε τις βάσεις για τους μελλοντικούς ψυχολόγους (Darley & Latané, 1968) και η γνωστική ψυχολογία τόνισε το ρόλο της σκέψης και της αντίληψης, η οποία χρησιμοποιήθηκε για να εξηγήσει ορισμένες συμπεριφορές.

Στην κλασική τους μελέτη, οι Darley και Latané (1968) πρότειναν ότι ο αριθμός των ατόμων που είναι παρόντα σε μια κατάσταση έκτακτης ανάγκης επηρεάζει το πόσο γρήγορα ανταποκρίνεται κάθε άτομο. Υπέθεσαν ότι όσο περισσότεροι άνθρωποι είναι παρόντες σε μια κατάσταση έκτακτης ανάγκης, τόσο μικρότερη είναι η πιθανότητα να επέμβει και να βοηθήσει κάποιος ή τόσο περισσότερος χρόνος θα χρειαστεί για να το κάνει. Για να το ελέγξουν αυτό, δημιούργησαν μια προσομοίωση μιας κατάστασης έκτακτης ανάγκης. Οι συμμετέχοντες εξαπατήθηκαν έτσι ώστε να μην γνωρίζουν ότι επρόκειτο να βρεθούν σε μια ψεύτικη κατάσταση έκτακτης ανάγκης. Τους είπαν ότι θα έπαιρναν μέρος σε μια μελέτη που θα απαιτούσε να συζητήσουν τα προβλήματά τους σχετικά με το κολέγιο.

Στο πείραμα, ένας μεμονωμένος συμμετέχων τοποθετήθηκε σε ένα δωμάτιο με μικρόφωνο. Οι Darley και Latané χειραγώγησαν την ανεξάρτητη μεταβλητή τους λέγοντας στον συμμετέχοντα ένα από τρία πράγματα: θα υπήρχε ένας άλλος συμμετέχων σε διαφορετικό δωμάτιο που θα επικοινωνούσε με τον συμμετέχοντα, δύο άλλοι συμμετέχοντες σε ξεχωριστά δωμάτια ή πέντε άλλοι συμμετέχοντες σε ξεχωριστά δωμάτια. Ωστόσο, αυτοί οι άλλοι "συμμετέχοντες" ήταν μόνο προ-ηχογραφημένες φωνές. Σε κάποιο

σημείο της "συζήτησης", ο συμμετέχων άκουγε κάποιον να μιλάει ο οποίος άρχισε να παθαίνει κάτι που ακουγόταν σαν κρίση - η φωνή του θύματος άρχισε να σπάει και ο συμμετέχων άκουγε κραυγές για βοήθεια, υποδεικνύοντας ότι ο συμμετέχων είχε πάθει κρίση. Το εξαρτημένο μέτρο ήταν ο χρόνος που χρειάστηκε κάθε συμμετέχων για να ανταποκριθεί στην κατάσταση έκτακτης ανάγκης. Τα αποτελέσματα επιβεβαίωσαν την πρόβλεψη των Darley και Latané.

Οι περισσότεροι από τους συμμετέχοντες που νόμιζαν ότι ήταν μόνοι τους με το θύμα (στην ομάδα των δύο ατόμων) ανταποκρίθηκαν στην κατάσταση έκτακτης ανάγκης, ενώ μόνο το 31% των συμμετεχόντων που νόμιζαν ότι ήταν με τέσσερις παρευρισκόμενους (στην ομάδα των έξι ατόμων) ειδοποίησαν τον πειραματιστή για την κατάσταση έκτακτης ανάγκης. Επίσης, οι συμμετέχοντες στη συνθήκη των δύο ατόμων ανταποκρίθηκαν με ταχύτερη ταχύτητα από τους συμμετέχοντες στη συνθήκη των έξι ατόμων. Οι Darley και Latané κατέληξαν στο συμπέρασμα ότι εκείνοι που πίστευαν ότι ήταν μόνοι τους με το θύμα επενέβαιναν όταν το θύμα έπαθε κρίση, επειδή ένιωθαν τη μεγαλύτερη πίεση να βοηθήσουν, καθώς οι συνέπειες της μη βοήθειας (αίσθημα ενοχής και ντροπής) ήταν όλες στους ώμους τους- επομένως, έλυσαν τη σύγκρουσή τους γρήγορα. Οι ερευνητές υποστήριζαν επίσης ότι οι άνθρωποι που αισθάνονταν ότι δεν ήταν μόνοι τους μάρτυρες της κατάστασης δεν πιέζονταν τόσο πολύ να βοηθήσουν και, εξαιτίας αυτού, ήταν λιγότερο πιθανό ή πιο αργό να αντιδράσουν. Τα αποτελέσματά τους έδειξαν έντονα ότι οι παράγοντες της προσωπικότητας της απάθειας και της αδιαφορίας δεν προκαλούσαν την απόφαση των συμμετεχόντων να μην παρέμβουν, όπως πιστεύαμε προηγουμένως.

Μετά τη δημοσίευση της κλασικής μελέτης των Darley και Latané (1968), πολλοί ερευνητές άρχισαν να ενδιαφέρονται για το φαινόμενο του παρευρισκόμενου και τις επιπτώσεις του. Μία από αυτές τις μελέτες (Valentine, 1980) προσπάθησε να καθορίσει την οικολογική εγκυρότητα των ευρημάτων των Darley και Latané σχετικά με την παρέμβαση του παρευρισκόμενου και άλλους παράγοντες που μπορεί να επηρεάσουν το κατά πόσον η επίδραση του παρευρισκόμενου μπορεί να μειωθεί. Μια άλλη μελέτη που διεξήχθη από τους Schwartz και Gottlieb (1980) αντανάκλα επίσης την προσπάθεια των ψυχολόγων να μελετήσουν τους παράγοντες που θα μπορούσαν να επηρεάσουν την εμφάνιση του φαινομένου του παρευρισκόμενου- συγκεκριμένα, οι εν λόγω ερευνητές εξέτασαν την ανωνυμία ως μεσολαβητική μεταβλητή στο φαινόμενο του παρευρισκόμενου. Και οι δύο αυτές μελέτες αντιπροσωπεύουν μια προσπάθεια της δεκαετίας του 1980 να εξεταστεί περαιτέρω η παρέμβαση των παρευρισκόμενων με τη χειραγώγηση παραγόντων, εκτός από τον αριθμό των παρευρισκόμενων, οι οποίοι μπορεί να επηρεάσουν τις προ-κοινωνικές συμπεριφορές.

Είκοσι χρόνια μετά τη διεξαγωγή αυτών των μελετών, οι ερευνητές άρχισαν να επιδιώκουν πιο εφαρμοσμένους ερευνητικούς στόχους. Για παράδειγμα, άρχισαν να εφαρμόζουν το φαινόμενο του παρευρισκόμενου σε κοινωνικά ζητήματα που επικρατούν στην κοινωνία. Καθώς η τεχνολογία εξελισσόταν, ο εκφοβισμός στις πλατφόρμες κοινωνικής δικτύωσης αυξανόταν αντίστοιχα (Brody & Vangelisti, 2016). Το έτος 2000 σηματοδότησε την έναρξη της έρευνας για την παρέμβαση του παρευρισκόμενου σε σχέση με τις διαδικτυακές καταστάσεις. Για παράδειγμα, ο Markey (2000) διεξήγαγε μια μελέτη σχετικά με τις προ-κοινωνικές

συμπεριφορές σε διαδικτυακούς ιστότοπους συνομιλίας. Αυτό προηγήθηκε της εργασίας των Brody και Vangelisti (2016) 16 χρόνια αργότερα, οι οποίοι μελέτησαν την επίδραση του φαινομένου του παρευρισκόμενου στον εκφοβισμό στον κυβερνοχώρο. Ειδικότερα, έδειξε ότι ο εκφοβισμός στον κυβερνοχώρο είναι ένα κοινωνικό ζήτημα που αφορά τη σύγχρονη κοινωνία μας. Οι εν λόγω ερευνητές διεξήγαγαν μελέτες σχετικά με τη σχέση μεταξύ του αριθμού των παρευρισκομένων και της αντιλαμβανόμενης ανωνυμίας, ζητώντας από τους συμμετέχοντες σε μια έρευνα να περιγράψουν την προηγούμενη εμπειρία διαδικτυακού εκφοβισμού ενός φίλου τους, της οποίας ήταν μάρτυρες. Οι Brody και Vangelisti διαπίστωσαν αρνητική συσχέτιση μεταξύ της αντίληψης του θύματος για τον αριθμό των παρευρισκομένων και της πιθανότητας παρέμβασης (όπως μετρήθηκε με κλίμακα αξιολόγησης τύπου Likert). Δηλαδή, όσο αυξάνεται ο αριθμός των αντιληπτών παρευρισκομένων, τόσο μειώνεται η πιθανότητα παρέμβασης. Διαπίστωσαν επίσης ότι η ανωνυμία των παρευρισκομένων συνδέθηκε αρνητικά με την πιθανότητα να βοηθήσουν το θύμα- όταν οι παρευρισκόμενοι ήταν ανώνυμοι ήταν λιγότερο πιθανό να βοηθήσουν.

Συνεπώς, οι αρχές του 21ου αιώνα σηματοδότησαν μια εποχή αυξημένης συνειδητοποίησης της συνάφειας της ψυχολογικής έρευνας με τα σύγχρονα κοινωνικά ζητήματα, όπως αποδεικνύεται από την έρευνα σχετικά με το φαινόμενο του παρευρισκόμενου σε καταστάσεις όπως τα διαδικτυακά δωμάτια συνομιλίας και ο εκφοβισμός στον κυβερνοχώρο μέσω των μέσων κοινωνικής δικτύωσης. Συνολικά, είναι σαφές ότι η κλασική μελέτη των Darley και Latané σχετικά με το φαινόμενο του παρευρισκόμενου εξακολουθεί να είναι εξαιρετικά σημαντική για τον τομέα της σύγχρονης ψυχολογίας.

Οι πρωταρχικοί στόχοι των προγραμμάτων πρόληψης που βασίζονται σε παρευρισκόμενους είναι δύο:

1. Να αυξάνουν την πιθανότητα να παρεμποδιστούν συγκεκριμένες περιπτώσεις δυνητικής βίας ή κακοποίησης
2. Να συμβάλλουν στην ενθάρρυνση των συνομηλίκων και στα κοινοτικά περιβάλλοντα που αποθαρρύνουν την επιθετική ή ασεβή συμπεριφορά προς τις γυναίκες.

Επομένως, προγράμματα που ευαισθητοποιούν τα προειδοποιητικά σημάδια αυτού του φαινομένου και παρέχουν στα άτομα δεξιότητες για ασφαλή και αποτελεσματική παρέμβαση μπορεί να μειώσουν τη σεξουαλική βία (Katz, J., Heisterkamp, A., & Fleming, W. M., 2011). Η συγκεκριμένη στρατηγική κερδίζει την προσοχή και στις πανεπιστημιούπολεις (McMahon & Banyard, 2012). Ειδικά μεταξύ των νεαρών ενηλίκων, τα στοιχεία δείχνουν ότι περίπου το ήμισυ όλων των γνωριμιών και της σεξουαλικής βίας, ειδικά της μη σωματικής βίας, όπως η λεκτική κακοποίηση και οι συμπεριφορές ελέγχου, συμβαίνουν με την παρουσία άλλων, υποδηλώνοντας ότι υπάρχουν άφθονες ευκαιρίες για τη νεολαία να παρέμβει χρησιμοποιώντας τις δεξιότητες και τις ικανότητες στις οποίες εκπαιδεύονται σε αντίστοιχα τέτοια προγράμματα (Storer H. L. et al., 2015). Αν και η πλειονότητα των προγραμμάτων αποσκοπεί στην πρόληψη της θυματοποίησης των νεαρών γυναικών από άνδρες, ορισμένα προγράμματα είναι «ουδέτερα ως προς το φύλο» γεγονός που υποδηλώνει, ότι εξίσου

άνδρες και γυναίκες θα πρέπει να θεωρούνται ως πιθανοί δράστες και θύματα (Katz, J., Heisterkamp, A. & Fleming, W. M., 2011)

Ο σκοπός της συστηματικής ανασκόπησης είναι να εξετάσει το περιεχόμενο και τα μέχρι σήμερα αποτελέσματα παρεμβάσεων που έχουν πραγματοποιηθεί σε νεαρούς ενήλικες για την πρόληψη της σεξουαλικής βίας, καθώς οι συστηματικές ανασκοπήσεις που αφορούν τη συγκεκριμένη προσέγγιση πρόληψης, μόλις αρχίζουν να εμφανίζονται.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2- ΕΙΔΙΚΟ ΜΕΡΟΣ

2.1 Σκοπός

Σκοπός της παρούσας εργασίας ήταν η βιβλιογραφική αναζήτηση παρεμβάσεων σε νεαρούς ενήλικες οι οποίες επικεντρώνονται στην επίδραση των παρευρισκομένων (bystander effect) σχετικά με την πρόληψη της σεξουαλικής βίας.

Για την εκπόνηση της έρευνας πραγματοποιήθηκε συστηματική ανασκόπηση μελετών της υπάρχουσας βιβλιογραφίας με τη μέθοδο PRISMA (Matthew J. Page et al., 2020).

Συνεπώς, το ερευνητικό ερώτημα που διαμορφώνεται είναι το εξής:

- Ποιες παρεμβάσεις έχουν πραγματοποιηθεί σε νεαρούς ενήλικες επικεντρωμένες στην επίδραση των παρευρισκομένων για την πρόληψη της σεξουαλικής βίας;

2.2 Μεθοδολογία

Η αναζήτηση πραγματοποιήθηκε στις επιστημονικές ηλεκτρονικές βάσεις δεδομένων *Pubmed* και *Scopus*. Σύμφωνα με το πρωτόκολλο μιας συστηματικής ανασκόπησης τέθηκαν κριτήρια ένταξης και αποκλεισμού μελετών που αντλήθηκαν μέσω της συστηματικής αναζήτησης (Πίνακας 1 & 2). Η γλώσσα αναζήτησης ήταν τα αγγλικά και πραγματοποιήθηκε αναζήτηση άρθρων σε ελεύθερη πρόσβαση. Στη συνέχεια, ορίστηκαν έτη αναζήτησης από το 2013 έως το 2023 καθώς και το ηλικιακό εύρος των παρεμβάσεων ήταν τα 18 έως τα 24 έτη. Όσον αφορά τα κριτήρια αναζήτησης επιλέχθηκαν μόνο οι κλινικές δοκιμές, οι κλινικές μελέτες και οι τυχαιοποιημένες ελεγχόμενες δοκιμές. Τα κριτήρια αποκλεισμού περιελάμβαναν τον αποκλεισμό συστηματικών ανασκοπήσεων και μεταanalύσεων, παρεμβάσεις οι οποίες είχαν ως πληθυσμό- στόχο άτομα μικρότερα των 18 ετών και μεγαλύτερα των 24 ετών και τέλος, παρεμβάσεις που δε σχετίζονταν με την επίδραση των παρευρισκομένων.

ΠΙΝΑΚΑΣ 1: ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΕΝΤΑΞΗΣ

Γλώσσα αναζήτησης: Αγγλικά

Άρθρα σε ελεύθερη πρόσβαση

Έτη αναζήτησης: 2013-2023

Ηλικιακή ομάδα: 18-24 έτη

Κλινικές δοκιμές, κλινικές μελέτες, τυχαιοποιημένες ελεγχόμενες δοκιμές

Μελέτες με ένα τουλάχιστον μέτρο αξιολόγησης

Παρεμβάσεις που αφορούν το μοντέλο παρέμβασης παρευρισκομένων (bystander intervention model)

ΠΙΝΑΚΑΣ 2: ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΑΠΟΚΛΕΙΣΜΟΥ

Αποκλεισμός συστηματικών ανασκοπήσεων, μεταanalύσεων και πρωτόκολλων

Παρεμβάσεις ηλικιών <18 ετών και >24 ετών

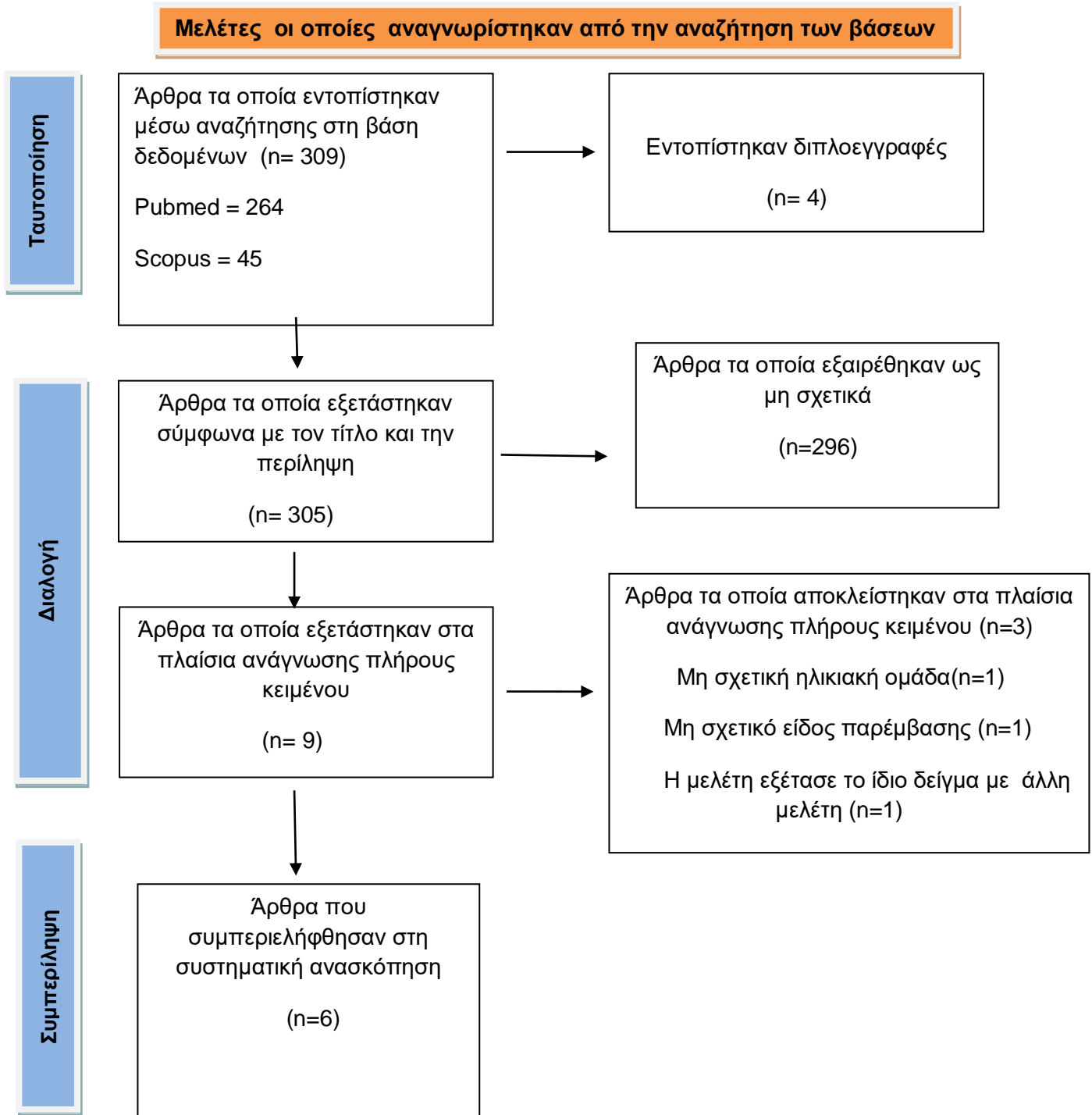
Οι λέξεις-κλειδιά που χρησιμοποιήθηκαν περιελάμβαναν τους όρους “prevention program” (OR) “intervention” (AND) “bystander effect” (AND) “sexual violence” (OR) “sexual abuse” (AND) “young adults”. Έχοντας καθορίσει αυτές τις λέξεις-κλειδιά, γίνεται χρήση αυτών στο MESH και έπειτα γίνεται αναζήτηση σε συνδυασμό όλων των λέξεων που προκύπτουν, με τους όρους AND και OR και στις δύο βάσεις δεδομένων. Πραγματοποιήθηκε συνδυασμός εναλλακτικών όρων για εκτενέστερη αναζήτηση. Συγκεκριμένα προστέθηκαν οι όροι “bystander intervention” (OR) “bystander training” (AND) “Offense, Sex” (OR) “Offenses, Sex” (OR) ”Sex Offense” (OR) ”Sexual Abuse” (OR) ”Abuse, Sexual” (OR) ”Abuses, Sexual” (OR) ”Sexual Abuses” (OR) “Sexual Violence” (OR) “Sexual Violences” (OR) “Violence, Sexual” (OR) “Violences, Sexual” (OR) “Sexual Assault” (OR) “Assault, Sexual” (OR) “Assaults, Sexual” (OR) “Sexual Assaults” (AND) "young adult"(OR) "young adults"(OR) “adults,young” (OR) “adult”.

2.3 Αποτελέσματα

Η αναζήτηση απέδωσε στο Pubmed 264 αποτελέσματα και στο Scopus 45 αποτελέσματα. Κατά συνέπεια, εντοπίστηκαν συνολικά 309 άρθρα. Επίσης, πραγματοποιήθηκε έλεγχος για διπλοεγγραφές, όπου βρέθηκαν 4. Από τα 305 που προέκυψαν, ύστερα από την ανάγνωση του τίτλου και της περίληψης, αποκλείστηκαν 296 μελέτες ως μη σχετικά. Έπειτα, από τις 9 διαβάζοντας το πλήρες κείμενο των μελετών αποκλείστηκαν 3 άρθρα. Πιο συγκεκριμένα, η μία μελέτη απευθυνόταν σε μη σχετική ηλικιακή ομάδα κάτω των 18 ετών σε εφήβους και η επόμενη μελέτη που αποκλείστηκε χρησιμοποίησε άλλο είδος παρέμβασης από το ζητούμενο. Επιπλέον, αποκλείστηκε μελέτη που εξέτασε το ίδιο δείγμα συμμετεχόντων μιας άλλης μελέτης που συμπεριελήφθηκε στην ανασκόπηση. Για τη συστηματική ανασκόπηση λοιπόν, χρησιμοποιήθηκαν 6 άρθρα, τα οποία τηρούσαν τα κριτήρια συμπερίληψης και τα

οποία εξετάζουν συνολικά εφτά μελέτες καθώς το ένα άρθρο περιλαμβάνει δύο μελέτες. Παρατίθεται παρακάτω το διάγραμμα ροής κατά Prisma (Πίνακας 3) παρουσιάζοντας τη διαδικασία των αποτελεσμάτων των μελετών που ακολουθήθηκε στη συστηματική ανασκόπηση και στη συνέχεια, ο πίνακας παράθεσης μελετών αναλυτικά με τα άρθρα (Πίνακας 4).

ΠΙΝΑΚΑΣ 3: Διάγραμμα ροής (PRISMA)

ΠΙΝΑΚΑΣ 4: Παράθεση Μελετών

Α/Α	ΤΙΤΛΟΣ, ΕΤΟΣ ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΗΣ, ΣΥΓΓΡΑΦΕΙΣ, ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ	ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ ΜΕΛΕΤΗΣ	ΕΡΓΑΛΕΙΟ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ	ΤΡΟΠΟΣ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ	ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ
1.	A web-based sexual violence bystander intervention for male college students: randomized controlled trial. Laura F. Salazar et al. 2014 JOURNAL OF MEDICAL INTERNET RESEARCH	-Δείγμα 743 προπτυχιακών ανδρών 18-24 ετών -Ομάδα παρέμβασης (n= 376) Ομάδα ελέγχου(n= 367)	RealConstent Διαδικτυακή πλατφόρμα 6 ενοτήτων 30 λεπτών οι οποίες περιείχαν διαδραστικότητα, διδακτικές δραστηριότητες και επεισόδια δραματικών σειρών (Διάρκεια παρέμβασης follow up κατά την έναρξη-μετά την παρέμβαση-6 μήνες μετά)	-Δείκτης Αντιδράσεων στην Προσβλητική Συμπεριφορά (ROLB) -Υποκλίμακα αυτό-συμπεριφοράς -Υποκλίμακα Σεξουαλικού Εξαναγκασμού	Πιο συχνή παρέμβαση ως παρευρισκόμενοι (P=.04). - Λιγότερη εμπλοκή σε σεξουαλική βία (P=.04). - Μεγαλύτερη θετική επίδραση στους θεωρητικούς διαμεσολαβητές(P<.001)

2.	<p>Multi-College Bystander Intervention Evaluation for Violence Prevention</p> <p>Ann L. Coker et al.</p> <p>2015</p> <p>American Journal of Preventive Medicine</p>	<p>Πρωτοετείς φοιτητές 18-24 ετών - Πανεπιστήμιο Kentucky (ομάδα παρέμβασης, n=2.979), Πανεπιστήμιο Cincinnati και South Carolina (ομάδα ελέγχου, n=4.132)</p>	<p>Green Dot Intervention</p> <p>-50λεπτες ομιλίες παρακίνησης πρωτοετών φοιτητών σε μαθήματα εισαγωγικού επιπέδου καθ' όλη τη διάρκεια του ακαδημαϊκού έτους</p> <p>-Εντατική εκπαίδευση που πραγματοποιείται από μια επιλεγμένη ομάδα φοιτητών καθοδηγητών</p> <p>(Διάρκεια παρέμβασης 2010-2013)</p>	<p>-</p> <p>Ερωτηματολόγια σχετικά με το πόσο συχνά είχαν πέσει θύματα ή είχαν διαπράξει ανεπιθύμητο σεξ, σεξουαλική παρενόχληση, παρακολούθηση και βία μεταξύ συντρόφων</p> <p>-National Intimate Partner and Sexual Violence Survey</p> <p>- Sexual Experiences Questionnaire</p> <p>- National Violence Against Women Survey</p> <p>-Revised</p>	<p>Θυματοποίηση διαπροσωπικής βίας ήταν 17% χαμηλότερη</p> <p>-Χαμηλότερα ποσοστά βίας για ανεπιθύμητη σεξουαλική θυματοποίηση, σεξουαλική παρενόχληση, καταδίωξη και θυματοποίηση βίας και διάπραξη βίας μεταξύ συντρόφων. (p<0.01)</p>
----	--	--	--	---	---

Conflicts Tactic Scales

3.	<p>Theoretical mediators of GlobalConsent: An adapted web-based sexual violence prevention program for university men in Vietnam</p> <p>Kathryn M. et al. 2022</p> <p>Elsevier Journal</p>	<p>793 άνδρες φοιτητές δύο Πανεπιστημίων του Βιετνάμ</p> <p>Ομάδα παρέμβασης n=396</p> <p>Ομάδα ελέγχου n= 397</p>	<p>GlobalConsent Πρόγραμμα παρέμβασης προσαρμοσμένο από το RealConsent, διαδικτυακή διαδραστική πλατφόρμα για άνδρες για την πρόληψη σεξουαλικής βίας.</p> <p>(Διάρκεια παρέμβασης follow up 0-3 μήνες μετά την παρέμβαση)</p>	<p>-Sexual Experience Survey (SES</p> <p>-Κλίμακα συμπεριφοράς παρευρισκομένων</p> <p>ν</p> <p>-Επικυρωμένες κλίμακες για τη μέτρηση των Διαμεσολαβητών</p> <p>.</p>	<p>Σημαντική αύξηση (43%-60%) προ-κοινωνικής συμπεριφοράς παρευρισκομένων</p> <p>-Σημαντική μείωση της σεξουαλικά βίαιης συμπεριφοράς</p> <p>-Σημαντική θετική επίδραση σε θεωρητικούς διαμεσολαβητές</p>
4.	<p>TakeCARE, a Video Bystander Program to Help Prevent Sexual</p>	<p>Μελέτη 1</p> <p>213 Προπτυχιακοί φοιτητές τμήματος</p>	<p>Take Care</p> <p>Διαδικτυακό πρόγραμμα</p>	<p>Μελέτη 1-2</p> <p>Συμπεριφορές παρευρισκομένων</p>	<p>-Υψηλότερη αποτελεσματικότητα (p<.001)</p>

<p>Violence on College Campuses: Results of Two Randomized, Controlled Trials</p> <p>Ernest N. Jouriles et al. 2015</p> <p>Psychology of Violence</p>	<p>Ψυχολογίας δυο ιδιωτικών Πανεπιστημίων μεσαίου μεγέθους Νοτιοδυτικά και Βόρειο-κεντροδυτικά των Η.Π.Α Ομάδα Παρέμβασης (n=111) Ομάδα ελέγχου (n=102)</p> <p>Μελέτη 2</p> <p>211 Προπτυχιακοί φοιτητές τμήματος Ψυχολογίας ιδιωτικού Πανεπιστημίου μεσαίου μεγέθους Νοτιοδυτικά των Η.Π.Α</p> <p>Ομάδα Παρέμβασης (n=108)</p> <p>Ομάδα Ελέγχου (n=103)</p>	<p>παρέμβασης για την πρόληψη της σεξουαλικής βίας με τη μορφή προβολής βίντεο.</p> <p>(Διάρκεια παρέμβασης follow up κατά την έναρξη-μετά την παρέμβαση-1 μήνα μετά)</p>	<p>ν</p> <p>Κλίμακα 49 στοιχείων Συμπεριφοράς παρευρισκομένων για Φίλους</p> <p>-Cronbach's Alpha (Στην αρχή .93 και κατά την παρακολούθηση .95) (Μελέτη 1)</p> <p>(Στην αρχή .93 και κατά την παρακολούθηση .96) (Μελέτη 2)</p> <p>Κλίμακα αποτελεσματικότητας παρευρισκομένων</p> <p>ν</p> <p>-Cronbach's</p>	<p>-Περισσότερη ενεργή συμμετοχή ως παρευρισκόμενοι 1 μήνα μετά (p=.017)</p>
--	---	---	---	--

				Alpha (Στην αρχή .87, μετά το βίντεο .93 και κατά την παρακολούθηση .93) (Μελέτη 1)	
				(Στην αρχή .87, μετά το βίντεο .92 και κατά την παρακολούθηση .90) (Μελέτη 2)	
5.	An Online Bystander Intervention Program for the Prevention of Sexual Violence Anne Kleinsasser et al. 2015 Psychology of Violence	Δείγμα 93 φοιτητών ηλικίας 18-23 ετών σε φοιτητές κοινωνικής ψυχολογίας Ομάδα παρέμβασης (n=44) Ομάδα ελέγχου (n=49)	Take Care Διαδικτυακό πρόγραμμα παρέμβασης για την πρόληψη της σεξουαλικής βίας με τη μορφή προβολής βίντεο (Διάρκεια Παρέμβασης follow up κατά την έναρξη-μετά την παρέμβαση-2 μήνες μετά)	-Αντίληψη συμπεριφορών παρευρισκομένων -Κλίμακα Συμπεριφορών Παρευρισκομένων για Φίλους 18 στοιχείων	Μεγαλύτερη αποτελεσματικότητα παρέμβασης ως παρευρισκόμενοι (p<.05)/2μηνιαία αξιολόγηση όχι στατιστικά σημαντική (p=.43) -Περισσότερες ενεργές συμπεριφορές παρευρισκομένων

					για φίλους (p = .05)
6.	A randomized controlled trial of a multi-dose bystander intervention program using peer education theater	4362 πρωτοετείς φοιτητές δημόσιου πανεπιστημίου βορειοανατολικά των Η.Π.Α	Students Challenging Realities and Educating Against Myths (SCREAM) Theater	-Κλίμακα στάσεων παρευρισκομένων ν	Σημαντικά υψηλή βαθμολογία στην αλλαγή στάσεων ως παρευρισκόμενοι (p<0.05)
		Ομάδα Παρέμβασης (n=1224)	Διαδραστικό θεατρικό πρόγραμμα εκπαίδευσης συνομιλήκων για την πρόληψη της σεξουαλικής βίας και την παρέμβαση παρευρισκομένων, μίας ή τριών συνεδριών με τη μορφή σκετς διάρκειας 75 λεπτών η καθεμία συνοδευόμενη με μία σειρά ερωτήσεων-	-Προθέσεις παρευρισκομένων ν Cronbach's Alpha=0.88 (T1)	-Μεγαλύτερη θετική αλλαγή συμπεριφοράς παρευρισκομένων στις γυναίκες από τους άνδρες φοιτητές (P<0.001)
	Sarah McMahon et al. 2015	Ομάδα Ελέγχου (n=797)		Απόψεις φίλων παρευρισκομένων ν Cronbach's Alpha= 0.87 (T1)	
	Health Education Research			-Κλίμακα Συμπεριφοράς παρευρισκομένων ν	

απαντήσεων.

A web-based sexual violence bystander intervention for male college students:
randomized controlled trial (Laura F. Salazar et al, 2014)

Αυτή η μελέτη αξιολόγησε την αποτελεσματικότητα του RealConsent, ένα πρόγραμμα παρέμβασης παρευρισκομένων που βασίζεται στον Ιστό για την πρόληψη της σεξουαλικής βίας, στην ενίσχυση των συμπεριφορών παρέμβασης υπέρ της κοινωνικής πλευράς και στην πρόληψη της διάπραξης σεξουαλικής βίας. Πρόκειται για μια τυχαιοποιημένη μελέτη που εφαρμόστηκε σε ένα πανεπιστήμιο της Georgia State University στην Ατλάντα. Κριτήρια επιλογής ήταν άνδρες προπτυχιακοί φοιτητές ηλικίας 18-24, ανύπαντροι οι οποίοι δήλωσαν ότι ήταν είτε ετεροφιλόφιλοι είτε αμφιφυλόφιλοι. Ωστόσο, τα κριτήρια αποκλεισμού ήταν η ιδιότητα του μεταπτυχιακού φοιτητή και ο ομοφυλοφιλικός σεξουαλικός προσανατολισμός. Η στρατολόγηση ξεκίνησε το Φεβρουάριο του 2010 και ολοκληρώθηκε τον Απρίλιο του 2010. Πραγματοποιήθηκε μέσω μηνυμάτων ηλεκτρονικού ταχυδρομείου από τον κύριο ερευνητή του πανεπιστημίου σε τυχαία επιλεγμένους φοιτητές ενός καταλόγου ονομάτων φοιτητών που ελήφθη από το Γραφείο Ισότητας του πανεπιστημίου. Για τη μείωση της δειγματοληψίας διαγράφηκαν φοιτητές γεννηθείς πριν την 1^η Ιανουαρίου 1984. Επιπλέον, χρησιμοποιήθηκε μια διαδικτυακή πηγή (Baby Name Guesser) για να επιβεβαιωθούν ότι τα ονόματα ανήκαν σε άντρες. Στη συνέχεια, επιλέχθηκαν πέντε ομάδες μέσω SPSS 18.0 και οι επιλέξιμοι συμμετέχοντες αφού συμπλήρωσαν μια έντυπη συγκατάθεση ηλεκτρονικά, ανακατευθύνθηκαν στη σελίδα του προγράμματος παρέμβασης RealConsent για εγγραφή. Οι συμμετέχοντες χωρίστηκαν σε ομάδες παρέμβασης- ελέγχου, και στη συνέχεια ξεκίνησαν να συμπληρώνουν τις ενότητες. Επίσης, συμπλήρωσαν μια έρευνα μετά την παρέμβαση και κατά την παρακολούθηση έξι μηνών. Οι φοιτητές πληρώθηκαν με 25 δολάρια μέσω paypal για κάθε έρευνα. Το περιεχόμενο για την RealConsent βασίστηκε σε πολλά συμπληρωματικά θεωρητικά πλαίσια (κοινωνική γνωστική θεωρία, θεωρία κοινωνικών Κανόνων και το εκπαιδευτικό μοντέλο του περαστικού καθώς και εκτεταμένη διαμορφωτική έρευνα με τον πληθυσμό-στόχο.

Το RealConsent είχε δύο στόχους:

1. Να αυξήσει τις συμπεριφορές υπέρ της παρέμβασης που μειώνουν τον κίνδυνο διάπραξης σεξουαλικής βίας (π.χ. έκφραση αποδοκιμασίας όταν ένας συνομήλικος υποτιμά λεκτικά τις γυναίκες, προσπάθεια να σταματήσει έναν συνομήλικο που προσπαθεί να είναι καταναγκαστικός/βίαιος)
2. Την πρόληψη σεξουαλικά βίαιων συμπεριφορών προς τις γυναίκες.

Επιπροσθέτως, η ομάδα ελέγχου περιελάμβανε ένα πρόγραμμα γενικής προαγωγής της υγείας που βασίζεται στο Διαδίκτυο με τίτλο Health Connection που αναπτύχθηκε από την ομάδα ISA. Το πρόγραμμα Health Connection είναι ένα διαδικτυακό πρόγραμμα προαγωγής της υγείας με 4 βασικές ενότητες: διαχείριση άγχους, φυσική κατάσταση, διαχείριση βάρους/διατροφή και κατάχρηση ουσιών. Κάθε ενότητα

προγράμματος έχει διάρκεια περίπου 45 λεπτά και ηχητική αφήγηση και κατά προσέγγιση RealConsent σε ένταση, μορφή και χρονική διάρκεια. Τα πρωτογενή μέτρα έκβασης περιελάμβαναν συμπεριφορές παρέμβασης υπέρ της κοινωνικής αλληλεπίδρασης και τη διάπραξη σεξουαλικής βίας και αξιολογήθηκαν τον Δείκτη Αντιδράσεων στην Προσβλητική Γλώσσα και Συμπεριφορά (ROLB). Χρησιμοποιήθηκε η υποκλίμακα αυτο-συμπεριφοράς 7 στοιχείων συν επιπλέον 8 στοιχείων, το οποίο αντικατοπτρίζει άμεσα το περιεχόμενο του RealConsent. Επιπλέον, οι συμμετέχοντες βαθμολογήθηκαν με ποσοστιαία βαθμολογία που προέκυψε από 15 πιθανές καταστάσεις όπου κλήθηκαν να απαντήσουν με ναι/όχι σε περίπτωση που είχαν βιώσει ή είχαν παρέμβει σε κάτι αντίστοιχο «ποτέ», «κατά την έναρξη» ή «τους τελευταίους έξι μήνες». Τέλος, η σεξουαλική βία αξιολογήθηκε με την υποκλίμακα του σεξουαλικού εξαναγκασμού από την Αναθεωρημένη Κλίμακα Τακτικής Συγκρούσεων (CTS2). Τα δευτερεύοντα μέτρα έκβασης ήταν μια σειρά από θεωρητικές μεσολαβητικές μεταβλητές που συνδέονται με τις δραστηριότητες παρέμβασης. Πιο συγκεκριμένα, περιελάμβαναν νομική γνώση της επίθεσης/βιασμού, γνώση της αποτελεσματικής συναίνεσης για σεξ, αυτό-αποτελεσματικότητα για παρέμβαση, προθέσεις παρέμβασης, προσδοκίες αποτελέσματος για παρεμβατικές συμπεριφορές, κανονιστικές πεποιθήσεις σχετικά με τη σεξουαλική βία κατά των γυναικών, μύθοι βιασμού, ιδεολογία του ρόλου του φύλου, ενσυναίσθηση για τα θύματα βιασμού, εχθρότητα προς τις γυναίκες, στάσεις απέναντι στον βιασμό ραντεβού, και τις προσδοκίες αποτελέσματος για τη συμμετοχή σε μη συναινετικό σεξ. Η νομική γνώση της επίθεσης/βιασμού και η γνώση της αποτελεσματικής συναίνεσης για σεξ θεωρούνται «αιτιώδεις δείκτες» γι' αυτό και δεν υπολογίστηκε η αξιοπιστία. Αντίθετα, οι υπόλοιποι θεωρητικοί μεσολαβητές θεωρούνται «δείκτες επίδρασης» και κατ' επέκταση «κλίμακες». Το Cronbach's alpha υπολογίστηκε για τα μέτρα κλίμακας. Στην έρευνα συμμετείχαν 1.406 άνδρες φοιτητές, εκ των οποίων οι 1.111 έδωσαν τη συγκατάθεσή τους και οι 295 ήταν μη επιλέξιμοι. Μεταξύ της αρχικής συμφωνίας και του τερματισμού της βασικής έρευνας, υπήρξε φθορά. 743 επιλέξιμοι φοιτητές συνέταξαν το τελικό δείγμα και το 60,7% απάντησε στο ερωτηματολόγιο παρακολούθησης. Οι απώλειες στην παρακολούθηση και η πρόωρη διακοπή της δοκιμής ήταν οι κύριες αιτίες φθοράς δείγματος κατά τη διάρκεια της 6-μηνιαίας επιτήρησης. Οι συμμετέχοντες στη μελέτη ήταν κατά μέσο όρο 20,38 ετών διαφόρων φυλών, συμπεριλαμβανομένων των λευκών, των Αφροαμερικανών, των Ασιατών Αμερικανών και των Ισπανών. Η πλειοψηφία δεν είχε σύντροφο, ήταν φοιτητές πλήρους φοίτησης και ο επιπολασμός σεξουαλικής βίας ήταν σε ποσοστό 32,2% κατά τη βασική αξιολόγηση και ανέφεραν προ-κοινωνική συμπεριφορά παρέμβασης στο 72% των περιπτώσεων, κατά την βασική αξιολόγηση. Σύμφωνα με τη μελέτη, τα άτομα στην ομάδα ελέγχου ήταν πιο εχθρικά απέναντι στις γυναίκες, χρησιμοποίησαν περισσότερες τακτικές σεξουαλικού εξαναγκασμού κατά μέσο όρο και ήταν πιο πιθανό να αναφέρουν τη συμμετοχή σε σεξουαλικό καταναγκασμό συγκριτικά με την ομάδα παρέμβασης. Το RealConsent βελτίωσε σημαντικά τις συμπεριφορές προ-κοινωνικής παρέμβασης και τον σεξουαλικό εξαναγκασμό στους συμμετέχοντες σε παρακολούθηση 6 μηνών σε σύγκριση με τους συμμετέχοντες της σύγκρισης. Οι συμμετέχοντες του RealConsent

ανέφεραν λιγότερη σεξουαλική βία και προ-κοινωνική συμπεριφορά παρέμβασης, με το μέγεθος της επίδρασης του Cohen να είναι 0,37 και 0,29 αντίστοιχα. Η λογιστική παλινδρόμηση αξιολόγησε το αποτέλεσμα της πρωτοβάθμιας πρόληψης του RealConsent στο ποσοστό της σεξουαλικής βίας, βρίσκοντας 73% χαμηλότερες πιθανότητες να διαπραχθεί μεταξύ των συμμετεχόντων σε σύγκριση με τους συμμετέχοντες στην ομάδα ελέγχου. Οι αναλύσεις του GEE εξέτασαν τον αντίκτυπο της RealConsent σε 12 μεσολαβητές, ελέγχοντας τα βασικά αποτελέσματα και τις κοινωνικό-δημογραφικές μεταβλητές. Τα αποτελέσματα δεν έδειξαν σημαντική διαφορά στην αυτο-αποτελεσματικότητα της παρέμβασης μεταξύ των 12 διαμεσολαβητών. Η μελέτη διαπίστωσε ότι ένα διαδικτυακό πρόγραμμα πρόληψης της σεξουαλικής βίας, RealConsent, άλλαξε σημαντικά τη συμπεριφορά μεταξύ των ανδρών φοιτητών κολλεγίων. Κατά τη διάρκεια μιας περιόδου παρακολούθησης 6 μηνών, οι συμμετέχοντες ήταν λιγότερο πιθανό να συμμετάσχουν σε σεξουαλική βία και πιο πιθανόν να συμμετέχουν σε προ-κοινωνική συμπεριφορά παρέμβασης. Οι θεωρητικοί διαμεσολαβητές του προγράμματος έδειξαν σημαντικές αλλαγές σε όλες εκτός από μία μεταβλητή. Το RealConsent, έχει δείξει μεγάλη αύξηση στις συμπεριφορές προ-κοινωνικής παρέμβασης και μείωση της σεξουαλικής βίας και η ηλεκτρονική διαχείριση του προγράμματος έχει πλεονεκτήματα όσον αφορά τη διάδοση πληροφοριών και την επέκταση της εμβέλειας. Η υπόθεση επηρεάζει σημαντικά τον τρόπο με τον οποίο οι διαδικτυακές παρεμβάσεις ενθαρρύνουν την αλλαγή συμπεριφοράς. Η μελέτη είχε αρκετούς περιορισμούς, συμπεριλαμβανομένης της σημαντικής διαρροής λόγω προβλημάτων χρηματοδότησης και απώλειας παρακολούθησης. Η ανάπτυξη, η παραγωγή και ο προγραμματισμός του περιεχομένου, καθώς και η διαδικτυακή πλατφόρμα πρόσληψης, διήρκεσαν περισσότερο από το αναμενόμενο, με αποτέλεσμα την πρόωρη λήξη της δοκιμής. Η απώλεια στην παρακολούθηση δεν ήταν σαφής, αλλά προηγούμενες έρευνες υποδεικνύουν υψηλότερη φθορά σε διαδικτυακές δοκιμές. Ωστόσο, οι στατιστικές αναλύσεις έδειξαν μια μικρή διαφορά (GPA) στις βασικές απαντήσεις, γεγονός που υποδηλώνει ότι η μεροληψία της φθοράς δεν αποτελεί σημαντική απειλή. Οι σημαντικές διαφορές στις πρωτογενείς εκβάσεις υποδηλώνουν ότι η τυχαιοποίηση δεν ήταν τέλεια, αλλά αυτές δεν οφείλονται στην τύχη λόγω της ανάθεσης με αλγόριθμο υπολογιστή. Η μελέτη αφορούσε ειδικά ένα μεγάλο, αστικό πανεπιστήμιο στα νοτιοανατολικά, οπότε τα αποτελέσματα ενδέχεται να μην μπορούν να γενικευτούν σε άλλους πληθυσμούς. Μελλοντικές έρευνες θα πρέπει να επαναλάβουν αυτά τα αποτελέσματα με πληθυσμούς τόσο σε αστικά όσο και σε πανεπιστήμια επαρχιακών περιοχών. Από την άλλη πλευρά, η παρέμβαση, η οποία αναπτύχθηκε μέσω εκτεταμένης διαμορφωτικής έρευνας και επιτυχημένων πιλοτικών δοκιμών, επιδεικνύει σημαντικά μεθοδολογικά πλεονεκτήματα, όπως η RCT σε συνδυασμό με τη δειγματοληψία τυχαίων πιθανοτήτων και τη χρήση μιας ομάδας ελέγχου με παράλληλη παρέμβαση αποτελούν αξιοσημείωτα μεθοδολογικά πλεονεκτήματα.

Multi-College Bystander Intervention Evaluation for Violence Prevention (Ann L. Coker et al., 2015)

Αυτή η μελέτη εκτιμά μια πολυετή αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας του Green Dot, μιας παρέμβασης παρευρισκομένων που στόχο έχει την πρόληψη της διαπροσωπικής βίας δηλαδή, σεξουαλική βία και βία μεταξύ συντρόφων σε πανεπιστημιούπολεις. Η πανεπιστημιούπολη του Πανεπιστημίου του Κεντάκι ορίστηκε ως πανεπιστημιούπολη παρέμβασης και τα ποσοστά βίας εκεί συγκρίθηκαν με τα ποσοστά σε δύο άλλες πανεπιστημιούπολεις, του Πανεπιστημίου του Σινσινάτι και του Πανεπιστημίου της Νότιας Καρολίνας, χρησιμοποιώντας έναν συγκριτικό σχεδιασμό. Σε μια περίοδο 4 ετών (2010–2013), παρόμοιες διαδικασίες δειγματοληψίας και διαδικτυακής έρευνας εφαρμόστηκαν και στις τρεις πανεπιστημιούπολεις. Στις πανεπιστημιούπολεις σύγκρισης, χρησιμοποιήθηκαν τα ακόλουθα κριτήρια:

- ✓ Κανένα πρόγραμμα παρευρισκόμενου που εφαρμόζεται επί του παρόντος.
- ✓ Δημογραφική συγκρισιμότητα με την Πανεπιστημιούπολη Παρέμβασης.
- ✓ Πρόθυμοι ερευνητικοί συνεργάτες.

Οι ερευνητές χρησιμοποίησαν τυχαίο δείγμα πρωτοετών φοιτητών ηλικίας 18-24 ετών σε κάθε πανεπιστημιούπολη. Το μισό δείγμα ήταν γυναίκες. Η πανεπιστημιούπολη παρέμβασης έλαβε δείγμα 1.875 φοιτητές το 2010, 3.252 το 2011, 2.000 το 2012 και 1.997 το 2013. Οι πανεπιστημιούπολεις σύγκρισης χρησιμοποίησαν παρόμοια στρατηγική δειγματοληψίας, με υπερδειγματοληψία το 2011 και το 2012. Τα δεδομένα συλλέγονταν κάθε άνοιξη. Τον Απρίλιο του 2010 και 2011 στάλθηκε μια επιστολή με το σκοπό της μελέτης κι ένα χρηματικό ποσό 2\$ σε μετρητά στις ταχυδρομικές διευθύνσεις όλων των μαθητών του δείγματος, ενώ αργότερα το 2012 και το 2013, παρασχέθηκε μια ηλεκτρονική κάρτα δώρου Amazon 5 \$ αφού οι μαθητές συμπλήρωσαν την έρευνα. Τα μηνύματα ηλεκτρονικού ταχυδρομείου υπενθύμισης αποστέλλονταν κάθε 3 ημέρες για έως και 3 εβδομάδες και η ολοκλήρωση της έρευνας ήταν κατά μέσο όρο 20-25 λεπτά. Η Green Dot εστιάζει στην ενθάρρυνση δυνητικά παρατηρητών να αλληλεπιδρούν ενεργά με τους συνομηλίκους τους. Το προσωπικό του Κέντρου Επέμβασης και Πρόληψης της Βίας στο Πανεπιστήμιο του Κεντάκι υλοποίησε το Green Dot το 2008 με δύο συνιστώσες:

1. Εντατική εκπαίδευση που πραγματοποιείται από μια επιλεγμένη ομάδα φοιτητών καθοδηγητών και
2. Ομιλίες κινήτρων 50 λεπτών (η ομιλία Green Dot) που απευθύνεται σε μαθητές πρώτου έτους σε μαθήματα εισαγωγικού επιπέδου καθ' όλη τη διάρκεια του ακαδημαϊκού έτους.

Αυτή η συμμετοχική κατάρτιση ανάπτυξης δεξιοτήτων πραγματοποιήθηκε κατά τη διάρκεια τεσσάρων έως έξι ωρών, σε ομάδες 20-25 μαθητών. Επιπλέον, ένας Popular Opinion Leader Strategy αναλαμβάνει αρχικά την πρόσληψη μαθητών στην κατάρτιση. Η εκπαίδευση Green Dot πραγματοποιήθηκε σε φοιτητές πρώτου έτους και αδελφότητες του Πανεπιστημίου του Κεντάκι από το 2010 έως το 2013. Η εκπαίδευση περιελάμβανε κοινωνικό μάρκετινγκ, ομιλίες και υποστήριξη καθηγητών. Η ανάλυση intent-to-treat ανέλυσε τον αντίκτυπο της εκπαίδευσης στους μαθητές. Το ποσοστό των φοιτητών πρώτου έτους που έλαβαν εκπαίδευση Green Dot παρέμεινε σταθερά υψηλό, φτάνοντας στο 65,4% το 2010 σε 55,9% το 2013. Αξιολογήθηκε η συχνότητα θυματοποίησης ή διάπραξης μορφών βίας όπως ανεπιθύμητο σεξ,

σεξουαλική παρενόχληση, παρακολούθηση και σωματική/ ψυχολογική βία μεταξύ των συντρόφων, από την αρχή του Φθινοπώρου. Το εργαλείο μέτρησης για το ανεπιθύμητο σεξ ήταν ερωτηματολόγιο προσαρμοσμένο από το National Intimate Partner Survey, η σεξουαλική παρενόχληση από το Sexual Experiences Questionnaire, η παρακολούθηση από το National Violence Against Women Survey και η βία μεταξύ των συντρόφων από τις Αναθεωρημένες Κλίμακες Τακτικής Συγκρούσεων (Revised Conflicts Tactic Scales). Δημιουργήθηκε ένα διχοτομικό μέτρο βίαιης συμπεριφοράς. Το ανεπιθύμητο σεξ και η βία μεταξύ συντρόφων θεωρούνταν παρούσες εάν υπήρχαν ένα ή περισσότερα περιστατικά, ενώ η σεξουαλική παρενόχληση και η παρακολούθηση ήταν παρούσες εάν υπήρξαν τουλάχιστον τρία επεισόδια.

Η πανεπιστημιούπολη παρέμβασης είχε σημαντικά χαμηλότερα ποσοστά ανταπόκρισης των μαθητών σε σύγκριση με τις πανεπιστημιούπολεις σύγκρισης (41,9%) ($p < 0.0001$). Πάνω από το 85% ολοκλήρωσε την έρευνα, αλλά 1.703 εξαιρέθηκαν λόγω ελλειπόν δεδομένων σχετικά με τα δημογραφικά στοιχεία, τη βίαιη συμπεριφορά ή την εκπαίδευση του Green Dot. Το τελικό σύνολο δεδομένων που μπορούσε να αναλυθεί περιελάμβανε 7.111 φοιτητές, με την πανεπιστημιούπολη της ομάδας παρέμβασης πιο πιθανό να περιλαμβάνει γυναίκες ($p = 0.01$), αποκλειστικά ετεροφυλόφιλες ($p = 0.01$), επί του παρόντος σε κάποια αδελφότητα ($p < 0.0001$) και να είναι νεότερες ($p = 0.02$). Δεν παρατηρήθηκαν διαφορές στην κατάσταση φυλής ή τρέχουσας σχέσης. Οι πανεπιστημιούπολεις της ομάδας ελέγχου είχαν πιο ομοιόμορφα κατανομημένα δεδομένα και στα τέσσερα χρόνια, εκτός από το 2011, όταν οι φοιτητές του πρώτου έτους υπερέβαιναν σε αριθμό δείγματος. Επίσης, η πανεπιστημιούπολη της ομάδας παρέμβασης είχε 25% χαμηλότερο ποσοστό θυματοποίησης ανεπιθύμητου σεξ σε σύγκριση με τις πανεπιστημιούπολεις της ομάδας ελέγχου. Το ποσοστό ακούσιας σεξουαλικής επίθεσης ήταν 15,5% στην πανεπιστημιούπολη παρέμβασης, σε σύγκριση με 20,7% στις πανεπιστημιούπολεις σύγκρισης. Η πανεπιστημιούπολη παρέμβασης είχε σημαντικά χαμηλότερο ποσοστό θυματοποίησης και διάπραξης βίας σε σύγκριση με την πανεπιστημιούπολη σύγκρισης. Αυτό παρατηρήθηκε για ανεπιθύμητη σεξουαλική θυματοποίηση, σεξουαλική παρενόχληση, καταδίωξη και ψυχολογική βία ραντεβού. Η παρέμβαση είχε μείωση 17% στη θυματοποίηση και 21% μείωση σε εγκλήματα για σεξουαλική παρενόχληση, παρακολούθηση και ψυχολογική βία μεταξύ συντρόφων. Το πρότυπο της χαμηλότερης θυματοποίησης και διάπραξης βίας ήταν συνεπές τόσο για τους άνδρες όσο και για τις γυναίκες. Τα ποσοστά θυματοποίησης και διάπραξης βίας ήταν χαμηλότερα στην παρέμβαση σε σύγκριση με τις πανεπιστημιούπολεις σύγκρισης για κάθε έτος, με στατιστικά σημαντικό μοτίβο να παρατηρείται για τη διαπροσωπική βία το 2010 ($p = 0.04$ θυματοποίηση, $p = 0.0009$ διάπραξη βίας), 2011 ($p < 0.0001$ θυματοποίηση, $p = 0.0004$ διάπραξη βίας) και το 2012 ($p < 0.0001$ θυματοποίηση, $p = 0.01$ διάπραξη βίας, αλλά όχι το 2013 ($p = 0.51$ θυματοποίηση, $p = 0.07$ διάπραξη βίας)). Η πανεπιστημιούπολη παρέμβασης είχε παρόμοιο μοτίβο για θυματοποίηση σεξουαλικής παρενόχλησης. Οι αναλύσεις ευαισθησίας επιβεβαίωσαν αυτά τα ευρήματα, με εξαίρεση τη διάπραξη διαπροσωπικής βίας που παρέμεινε χαμηλότερη στην παρέμβαση σε σύγκριση με την πανεπιστημιούπολη σύγκρισης και τα τέσσερα χρόνια. (2013: $p < 0.03$). Σε σύγκριση με τους πρωτοετείς φοιτητές στις

πανεπιστημιούπολεις ελέγχου, η μελέτη έδειξε ότι οι πρωτοετείς φοιτητές της πανεπιστημιούπολης παρέμβασης ανέφεραν μειωμένα ποσοστά θυματοποίησης, σεξουαλικής παρενόχλησης, καταδίωξης, θυματοποίησης και ψυχολογικής βίας σε κατάσταση ραντεβού (psychological dating violence) . Με την πάροδο του χρόνου, αυτά τα μοτίβα παρέμειναν σταθερά, με μια εξασθένηση το 2013. Η θυματοποίηση σε μη συναινετικό σεξ ήταν 36% λιγότερο συχνή στην πανεπιστημιούπολη Green Dot, ειδικά όταν το θύμα ήταν πολύ μεθυσμένο ή μεθυσμένο για να δώσει τη συγκατάθεσή του. Αυτό δείχνει ότι ο στόχος της εκπαίδευσης των παρευρισκομένων και η υιοθέτηση ενεργειών από παρευρισκόμενους είναι να μειωθεί η συχνότητα βίας που προκαλείται στην κοινότητα της πανεπιστημιούπολης. Η μείωση ψυχολογικής βίας σε κατάσταση ραντεβού παρατηρήθηκε μόνο μεταξύ γυναικών συμμετεχόντων, ενώ η μελέτη δεν έδειξε διαφορές στη διάπραξη μη συναινετικού σεξ ανάλογα με τις συνθήκες. Τα αποτελέσματα μπορεί να αντικατοπτρίζουν διακυμάνσεις στην αποτελεσματικότητα των παρεμβάσεων των παρευρισκομένων ως αποτέλεσμα διαφορετικών παρεμβάσεων. Τέλος, είναι σημαντικό να αναφερθούν οι περιορισμοί και τα δυνατά σημεία. Αρχικά ένα περιορισμός που διακρίθηκε είναι η αδυναμία αποτελεσματικότητας της τυχαιοποίησης καθώς η δέσμευση των συμμετεχόντων μέσω κοινωνικών δικτύων εμπεριέχει κίνδυνο «έκθεσης» της εκπαίδευσης σε άλλους μέσα σε κοινωνικό δίκτυο. Επιπροσθέτως, δεν ανιχνεύτηκε σημαντική διαφορά στη διάπραξη της ΣΒ ανά κατάσταση ($a=0.752$) και η ανεπιθύμητη σεξουαλική πράξη έχει υποτιμηθεί. Τα ποσοστά ανταπόκρισης ήταν χαμηλότερα στην ομάδα παρέμβασης (35,4%) σε σχέση με τις πανεπιστημιούπολεις ελέγχου (41,9%) καθώς επίσης διακρίθηκε περιορισμένη ισχύ για τη συλλογή δεδομένων το 2013. Ένας αξιοσημείωτος περιορισμός για την αξιολόγηση της μεροληψίας, ήταν ο αποκλεισμός των 800 μαθητών στις τελικές αναλύσεις. Ωστόσο, η μελέτη είχε και δυνατά σημεία, όπως η ηλικία του δείγματος καθώς οι πρωτοετείς φοιτητές αναγνωρίζεται ότι έχουν υψηλότερα ποσοστά θυματοποίησης διαπροσωπικής βίας και ήταν το επίκεντρο των ομιλιών της Green Dot. Η μελέτη χρησιμοποίησε παρόμοια στρατολόγηση και μεθοδολογία συλλογής δεδομένων σε όλες τις πανεπιστημιούπολεις, μειώνοντας το σφάλμα μέτρησης. Τα ευρήματα έδειξαν σταθερά χαμηλότερα ποσοστά βίας στις πανεπιστημιούπολεις Green Dot, παρά την έκθεση σε ένα άλλο αντίστοιχο πρόγραμμα ελέγχου. Η ομάδα παρέμβασης είχε 21% χαμηλότερα ποσοστά θυματοποίησης και διαίωξης της διαπροσωπικής βίας, κάτι που είναι ζωτικής σημασίας για τους διαχειριστές των κολεγίων να εφαρμόσουν σύμφωνα με τον νόμο για την εξάλειψη της σεξουαλικής βίας στην πανεπιστημιούπολη

[An Online Bystander Intervention Program for the Prevention of Sexual Violence](#) (Anne Kleinsasser et al., 2015)

Η Anne Kleinsasser et al. πραγματοποίησαν μια τυχαία ελεγχόμενη δοκιμή σε φοιτητές κοινωνικής ψυχολογίας σε Πανεπιστήμιο μεσαίου μεγέθους. Η παρούσα μελέτη πραγματεύεται την αποτελεσματικότητα της διαδικτυακής παρέμβασης για παρευρισκόμενους “Take Care” που απευθύνεται σε φοιτητές για την πρόληψη της σεξουαλικής βίας. Η αξιολόγηση πραγματοποιήθηκε κατά την έναρξη, μετά την

παρέμβαση και 2 μήνες μετά την παρέμβαση. Οι φοιτητές που θα λάμβαναν συμμετοχή θα είχαν έξτρα πίστωση στο μάθημα αλλά υπήρχαν και φοιτητές που δεν επιθυμούσαν να συμμετάσχουν αλλά έλαβαν πίστωση με τη μορφή εναλλακτικής εργασίας. Αρχικά, συμφώνησαν 96 φοιτητές, ωστόσο το τελικό δείγμα περιείχε 93 (80,6% γυναίκες, 19,4% άνδρες), καθώς ένας αποσύρθηκε πριν από την ολοκλήρωση της αξιολόγησης μετά την παρέμβαση και άλλοι δύο δεν ολοκλήρωσαν την αξιολόγηση κατά τη δίμηνη παρακολούθηση. Οι συμμετέχοντες ήταν ηλικίας 18 έως 23 ετών με ποικίλες εθνικότητες όπως ισπανόφωνοι λευκοί και μη, Ασιάτες, έγχρωμοι, Αμερικανοί Ινδιάνοι ή ιθαγενείς Αλάσκας, διαφυλετικοί ή πολυφυλετικοί. Μετά από έγκριση της μελέτης από τη Θεσμική Επιτροπή Αναθεώρησης του Πανεπιστημίου, οι συμμετέχοντες παρέιχαν γραπτή συγκατάθεση. Κατά την έναρξη, η μελέτη διεξήγαγε αξιολογήσεις τον Ιανουάριο-Μάρτιο 2013 και αξιολογήσεις παρακολούθησης τον Μάρτιο-Μάιο 2013. Τα βασικά μέτρα κάλυψαν θέματα όπως τη χρήση αλκοόλ, το άγχος και δεξιότητες μελέτης. Οι συμμετέχοντες χωρίστηκαν τυχαία σε ομάδα παρέμβασης (n=44) και ομάδα ελέγχου (n=49). Οι συμμετέχοντες ολοκλήρωσαν διαδικτυακά προγράμματα και προγραμματίσαν αξιολόγηση μετά τη θεραπεία εντός μιας εβδομάδας. Ο μέσος αριθμός ημερών μεταξύ της αρχικής και μετά τη θεραπεία ήταν 2,31. Κατά τη διάρκεια της επίσκεψης, οι συμμετέχοντες συμμετείχαν σε παιχνίδια ρόλων τυπικών καταστάσεων του κολεγίου, όπως η υπερβολική κατανάλωση αλκοόλ, η αμφισβητήσιμη συμπεριφορά, η πίεση από τους συνομηλίκους, τα θέματα συγκατοίκων και θέματα διαχείρισης χρόνου. Αυτά τα παιχνίδια ρόλων ήταν μέρος της ευρύτερης μελέτης, αλλά συγκάλυψαν τον σκοπό της. Οι συμμετέχοντες έλαβαν οδηγίες να ολοκληρώσουν μια αξιολόγηση παρακολούθησης 2 μηνών εντός έξι εβδομάδων από την ολοκλήρωση της βασικής αξιολόγησης. Η αξιολόγηση ολοκληρώθηκε μέσα σε μια εβδομάδα, επιτρέποντας κατάλληλες συμπεριφορές παρευρισκομένων. Ο μέσος χρόνος μεταξύ της αρχικής αξιολόγησης και της αξιολόγησης παρακολούθησης ήταν 49,37 ημέρες, χωρίς σημαντικές διαφορές μεταξύ των συνθηκών. Το Take Care είναι ένα πρόγραμμα παρουσίασης-σχεδιασμού ιστοτόπου που στοχεύει να ενθαρρύνει τους φοιτητές να προσέχουν τους φίλους τους σε κοινωνικές καταστάσεις. Αναγνωρίζει τις απαιτήσεις της εξισορρόπησης των ευθυνών των ενηλίκων με τις κοινωνικές ευκαιρίες στο κολέγιο και τονίζει τη σημασία της ασφάλειας κατά τη διάρκεια αυτών των δραστηριοτήτων, ειδικά δεδομένης της επικράτησης της σεξουαλικής βίας στην πανεπιστημιούπολη. Το πρόγραμμα περιλαμβάνει τρεις βινιέτες βίντεο που δείχνουν πώς οι μαθητές μπορούν να επέμβουν όταν βλέπουν σεξουαλικό εξαναγκασμό ή βία. Κάθε βινιέτα παρουσιάζεται σε δύο μέρη: μια κατάσταση όπου σημειώθηκε ή θα μπορούσε να συμβεί σεξουαλική βία και μια σειρά ενεργειών για τη μείωση του κινδύνου να δοθεί σε κάποιον ένα ποτό με ναρκωτικά. Στη συνέχεια, το πρόγραμμα παρουσιάζει μια πιθανή πορεία δράσης, όπως η συμπεριφορά των παρευρισκομένων, για την επιτυχή αντιμετώπιση του προβλήματος. Το πρόγραμμα στοχεύει να βοηθήσει τους μαθητές να κατανοήσουν τη σημασία της φροντίδας των φίλων τους και της πρόληψης εμπειριών θυματοποίησης. Το πρόγραμμα "Take Care" χρησιμοποιεί ακρωνύμια μετά από βινιέτες για να ενθαρρύνει τους συμμετέχοντες να σκεφτούν να ανταποκριθούν σε επικίνδυνες καταστάσεις και να αντιληφθούν τις συμπεριφορές παρέμβασης των παρευρισκομένων ως "φίλοι που φροντίζουν τους φίλους". Συζητά επίσης τη σεξουαλική πίεση, τον εξαναγκασμό και τη συναίνεση στη σεξουαλική συμπεριφορά. Το πρόγραμμα ενθαρρύνει τους μαθητές να επαγρυπνούν για να προστατεύουν τους φίλους, τους συμμαθητές και τους γνωστούς τους από τη σεξουαλική βία και διδάσκει βασικούς τρόπους για να προσέχουν τους φίλους σε κοινωνικές καταστάσεις. Το πρόγραμμα διαρκεί περίπου 20 λεπτά. Οι μαθητές

ολοκλήρωσαν την Κλίμακα Συμπεριφορών Παρευρισκομένων 51 στοιχείων κατά την έναρξη και μια αξιολόγηση παρακολούθησης 2 μηνών. Η κλίμακα μετρά συμπεριφορές παρευρισκομένων, συμπεριλαμβανομένης της ομιλίας ενάντια στους κοινωνικούς κανόνες που υποστηρίζουν τη σεξουαλική βία και τις συμπεριφορές παρευρισκομένων για φίλους, αγνώστους και γνωστούς. Οι βαθμολογίες στο μέτρο συνδέονται με την αποτελεσματικότητα και τη στάση απέναντι στην παρέμβαση των παρευρισκομένων. Το Take Care εστιάζει στην παρέμβαση παρευρισκομένων για φίλους, με στόχο να αξιολογήσει τις επιπτώσεις της στις συμπεριφορές παρευρισκομένων σε καταστάσεις που αφορούν φίλους. Οι ερευνητές διεξήγαγαν μια διερευνητική παραγοντική ανάλυση σε 18 στοιχεία της Κλίμακας Συμπεριφορών Παρευρισκομένων, καταλήγοντας σε μια λύση 4 παραγόντων. Ωστόσο, δύο από τους παράγοντες αντικατόπτριζαν την ομοιότητα προτύπων απόκρισης, παρά την ουσιαστική ομοιότητα μεταξύ των στοιχείων. Για να διασφαλίσουν το εύρος, επέλεξαν έξι στοιχεία από το μεγαλύτερο σύνολο των 18 στοιχείων, τα οποία περιέγραφαν καλύτερα τους τύπους συμπεριφορών και καταστάσεων που αντιμετωπίζονται από την παρέμβαση. Οι συμμετέχοντες υπέδειξαν εάν είχαν εμπλακεί σε καθεμία από τις συμπεριφορές παρευρισκομένων τους τελευταίους δύο μήνες και ο συνολικός αριθμός των απαντήσεων «Ναι» χρησιμοποιήθηκε ως μέτρο της συμπεριφοράς των περαστικών για φίλους. Το Cronbach Alpha ήταν .60 για την Κλίμακα Συμπεριφορών παρευρισκομένων για Φίλους με 6 στοιχεία κατά την έναρξη. Η μελέτη είχε ως στόχο να καθορίσει εάν ένα πρόγραμμα που εστιάζει στους φίλους που φροντίζουν φίλους θα γενικευόταν σε συμπεριφορές παρευρισκομένων. Αναλύοντας 45 στοιχεία, τα αποτελέσματα έδειξαν συσχέτιση με Cronbach Alpha .86 για την Κλίμακα Συμπεριφορών Παρευρισκομένων 45-στοιχείων. Η συσχέτιση μεταξύ Κλίμακα Συμπεριφορών παρευρισκομένων για Φίλους και Κλίμακα Συμπεριφορών Παρευρισκομένων ήταν $r = .74$, $p < .001$. Επίσης, οι μαθητές συμπλήρωσαν πέντε στοιχεία από την Κλίμακα Αποτελεσματικότητας Παρευρισκομένων- στην αρχή, μετά την παρέμβαση και κατά τη 2μηνη παρακολούθηση- για να αξιολογήσουν τα συναισθήματά τους για αποτελεσματικότητα στην παρέμβαση όταν είδαν καταστάσεις σεξουαλικής επίθεσης με φίλους. Η κλίμακα σχετίζεται με συμπεριφορές παρευρισκομένων και μετρά την εμπιστοσύνη στην εκτέλεση καθορισμένων συμπεριφορών. Τα θέματα περιελάμβαναν κριτική σε φίλους, βοήθεια σε άτομα υπό την επήρεια αλκοόλ, αντιμετώπιση δυσάρεστων καταστάσεων και αναζήτηση βοήθειας για καταχρηστικές σχέσεις. Η εσωτερική συνέπεια του μέτρου κατά την έναρξη ήταν $\alpha = .81$. Η μελέτη διαπίστωσε ότι οι φοιτητές που παρακολούθησαν το Take Care ανέφεραν μεγαλύτερη αποτελεσματικότητα ως προς την παρέμβαση, σε σχέση με εκείνους που συμμετείχαν στην κατάσταση ελέγχου σύμφωνα με την αξιολόγηση μετά την παρέμβαση. Το αίσθημα αποτελεσματικότητας αυξήθηκε για την ομάδα Take Care από την αρχή έως μετά την παρέμβαση, αλλά δεν άλλαξε για την ομάδα ελέγχου. Η μελέτη διαπίστωσε επίσης ότι οι μαθητές στην ομάδα Take Care ανέφεραν σχετικά μεγαλύτερη αποτελεσματικότητα για την παρέμβαση κατά την παρακολούθηση των 2 μηνών, αλλά η αύξηση δεν ήταν στατιστικά σημαντική ($p = .43$). Η ομάδα ελέγχου παρουσίασε μείωση της αποτελεσματικότητας, αν και η μείωση δεν ήταν επίσης, στατιστικά σημαντική ($p < .06$). Επιπλέον, τα αποτελέσματα έδειξαν ότι οι φοιτητές που παρακολούθησαν την παρέμβαση Take Care ανέφεραν περισσότερες ενεργές συμπεριφορές παρευρισκομένου κατά την παρακολούθηση σε σύγκριση με εκείνους που παρακολούθησαν την παρέμβαση της ομάδας ελέγχου ($p = .05$). Το επίπεδο της συμπεριφοράς του παρευρισκομένου για τους φίλους παρέμεινε σταθερό από την αρχή έως την παρακολούθηση για τους φοιτητές στην ομάδα παρέμβασης ($p = .54$)

αλλά μειώθηκε για τους φοιτητές στην ομάδα ελέγχου ($p < .05$). Σχετικά με την Κλίμακα Συμπεριφορών Παρευρισκομένου 45-στοιχείων, οι συμπεριφορές των παρευρισκομένων μειώθηκαν τόσο στις συνθήκες "Take Care" ($p < .01$) όσο και στις συνθήκες της ομάδας ελέγχου ($p < .005$) από την έναρξη έως την παρακολούθηση. Η αποτελεσματικότητα της παρέμβασης μετά την παρέμβαση σχετιζόταν με τη συμπεριφορά των παρευρισκομένων κατά την περίοδο παρακολούθησης 2 μηνών. Η αποτελεσματικότητα της παρέμβασης αμέσως μετά την παρέμβαση σχετιζόταν με τη συμπεριφορά των παρευρισκομένων κατά την περίοδο παρακολούθησης 2 μηνών τόσο για την Κλίμακα Συμπεριφορών Παρευρισκομένου για Φίλους ($p < .05$) όσο και για την Κλίμακα 45-στοιχείων Συμπεριφορών Παρευρισκομένου ($p < .05$). Και οι δύο κλίμακες σχετιζόνταν ταυτόχρονα και κατά την παρακολούθηση 2 μηνών ($p = .01$), ($p = .001$). Στη συνέχεια, η μελέτη υποθέτει ότι η αποτελεσματικότητα διαμεσολαβεί στην επίδραση των συνθηκών θεραπείας στη συμπεριφορά των φίλων ως παρευρισκομένων. Κατά συνέπεια, η ανάλυση διαμεσολάβησης έδειξε ότι η μέση αποτελεσματικότητα για την παρέμβαση μεσολάβησε μερικώς στην επίδραση της συνθήκης της ομάδας παρέμβασης στις συμπεριφορές παρευρισκομένων για φίλους κατά την παρακολούθηση 2 μηνών. Συνοψίζοντας, η παρέμβαση δεν επηρέασε τις γενικότερες συμπεριφορές των παρευρισκομένων, όπως το να μιλούν κατά των κοινωνικών προτύπων που υποστηρίζουν τη σεξουαλική βία ή να παρεμβαίνουν υπέρ αγνώστων και γνωστών. Αυτή η απόκλιση μπορεί να οφείλεται στο σχεδιασμό του προγράμματος, το οποίο έδινε έμφαση στη βοήθεια των φίλων και δεν πρότεινε παρέμβαση σε καταστάσεις πέραν αυτού. Μπορεί να είναι απαραίτητο να αντιμετωπιστούν άμεσα γενικότερες πεποιθήσεις και στάσεις για να επιτευχθούν ευρύτερες επιδράσεις στη συμπεριφορά των παρευρισκομένων. Η σύντομη μορφή του Take Care (20 λεπτά) μπορεί επίσης να εξηγήσει τη διαφορά στη συμπεριφορά των παρευρισκομένων μεταξύ των ομάδων παρέμβασης και ελέγχου. Οι μαθητές που παρακολούθησαν το Take Care ανέφεραν ότι συμμετείχαν σε περισσότερες συμπεριφορές συμπαράστασης προς τους φίλους τους κατά την παρακολούθηση, αλλά το επίπεδο των συμπεριφορών αυτών δεν αυξήθηκε από την αρχική έως την παρακολούθηση. Η μελέτη διαπίστωσε παρόμοια αποτελέσματα όσον αφορά την αποτελεσματικότητα κατά την παρακολούθηση 2 μηνών, με την αποτελεσματικότητα να αυξάνεται μόνο ελαφρώς από την αρχική κατάσταση έως την παρακολούθηση 2 μηνών στο πρόγραμμα Take Care και να μειώνεται (μη σημαντικά) στην κατάσταση ελέγχου. Η χρονική περίοδος της μελέτης μπορεί να συνέβαλε στη διαφορά στη συμπεριφορά των παρευρισκομένων μεταξύ των δύο ομάδων. Η περίοδος αναφοράς της βασικής αξιολόγησης, η οποία περιλάμβανε ενδιάμεσες εξετάσεις και εργασίες στο τέλος του εξαμήνου, μπορεί να προσέφερε περισσότερες ευκαιρίες για συμπεριφορές παρεμβατισμού κατά την περίοδο αναφοράς της βασικής αξιολόγησης από ό,τι κατά την περίοδο αναφοράς της παρακολούθησης. Αυτό θα μπορούσε να εξηγήσει τη διαφορά στη συμπεριφορά των παρευρισκομένων και την αποτελεσματικότητα της παρέμβασης μεταξύ των ομάδων. Η έρευνα έχει περιορισμούς, συμπεριλαμβανομένου ενός μικρού κυρίως γυναικείου, μη ισπανικού και λευκού δείγματος, το οποίο περιορίζει τη γενίκευση των αποτελεσμάτων της φροντίδας. Είναι πιθανό η παρέμβαση να λειτουργεί καλύτερα για ορισμένες ομάδες, όπως οι γυναίκες έναντι των ανδρών ή εκείνοι που δεν έχουν προηγούμενη εμπειρία σεξουαλικής βίας έναντι αυτών που έχουν κ.α. Επιπλέον, η μελέτη διαπίστωσε ότι οι γυναίκες προτιμούν τη μελέτη σε σχέση με μια εναλλακτική εργασία, υποδεικνύοντας ότι εκείνοι που δεν βλέπουν το πρόγραμμα οικειοθελώς μπορεί να είναι λιγότερο ανταποκρινόμενοι στο μήνυμά του. Στη συνέχεια, οι μακροπρόθεσμες επιπτώσεις της παρέμβασης είναι αβέβαιες, καθώς ο τελικός στόχος είναι σταθερές,

μακροχρόνιες αλλαγές, οι οποίες μπορεί να απαιτούν πρόσθετες εκθέσεις ή "ενισχυτικές" παρεμβάσεις, παρά το γεγονός ότι το αποτέλεσμα των 20 λεπτών είναι εμφανές δύο μήνες αργότερα. Τα μέτρα αυτό-αναφοράς της μελέτης έχουν περιορισμούς, καθώς είναι έγκυρα στο πρόσωπο, αλλά δεν σχετίζονται άμεσα με την πραγματική συμπεριφορά, και η ευαισθησία τους επικεντρώνεται μόνο στην εμφάνισή τους (παρουσία/απουσία), όχι η συχνότητά τους. Η αξιολόγηση επίσης, της αποτελεσματικότητας του προγράμματος επηρεάστηκε από την έλλειψη συλλογής κρίσιμων πληροφοριών και την αδυναμία εξέτασης της πιθανότητας σεξουαλικής βίας ή κινδύνου σε καταστάσεις όπου οι συμμετέχοντες χρησιμοποίησαν συμπεριφορές παρευρισκομένων, αποκλείοντας έτσι σημαντικούς παράγοντες. Η μελέτη υπογραμμίζει την ανάγκη βελτίωσης της μέτρησης της συμπεριφοράς των παρευρισκομένων στις παρεμβάσεις, παρά τους περιορισμούς σε προηγούμενες μελέτες. Ωστόσο, το παρόν πρόγραμμα παρέμβασης αναδεικνύει καινοτόμα αποτελέσματα ενός διαδικτυακού προγράμματος πρόληψης σεξουαλικής βίας που βασίζεται σε μοντέλο παρέμβασης παρευρισκομένων. Αυτό δηλώνει τα πλεονεκτήματα και την διευκόλυνση μια διαδικτυακής διανομής που μπορεί να αποφέρει περισσότερα άτομα με ευρύτερα αποτελέσματα και αντιμετωπίζοντας ενδεχομένως τα προβλήματα που προκύπτουν από την παρουσίαση παρεμβάσεων σε μικτού τύπου ομάδες.

[Theoretical mediators of GlobalConsent: An adapted web-based sexual violence prevention program for university men in Vietnam \(Kathryn M. Yount et al., 2022\)](#)

Η μελέτη των Kathryn M. Yount et al είναι μία τυχαιοποιημένη ελεγχόμενη δοκιμή που πραγματοποιήθηκε σε άνδρες φοιτητές δύο πανεπιστημίων του Βιετνάμ με σκοπό την αξιολόγηση διαδικτυακού προγράμματος παρέμβασης που ονομάζεται "GlobalConsent" και είναι προσαρμοσμένο από το πρόγραμμα παρέμβασης "RealConsent" το οποίο αναπτύχθηκε για άνδρες πανεπιστημίου στις Η.Π.Α και αφορά την πρόληψη της σεξουαλικής βίας στα πανεπιστήμια μέσω θεωρητικών μεσολαβητών διάρκειας 12 εβδομάδων. Οι συμμετέχοντες είναι ετεροφυλόφιλοι ή αμφιφυλόφιλοι 18-24 ετών που ξεκίνησαν το πανεπιστήμιο το Σεπτέμβριο του 2019 οι οποίοι συμπληρώνοντας μια έρευνα χωρίστηκαν σε ομάδα παρέμβασης και ομάδα ελέγχου. Τα Συμβούλια Θεσμικής Αναθεώρησης ενέκριναν τη μελέτη. Από τους 1017 φοιτητές που κλήθηκαν το τελικό δείγμα έδειξε 793 επιλέξιμους οι οποίοι και εντάχθηκαν στη μελέτη. Πραγματοποιήθηκε μελέτη με 793 συμμετέχοντες, με 397 άτομα να εντάσσονται στην ομάδα ελέγχου προσοχής (AHEAD) και 396 στην ομάδα GlobalConsent. Η ανάλυση των δεδομένων διεξήχθη τυφλά ενώ τέσσερις συμμετέχοντες στο GlobalConsent και δύο στο AHEAD αρνήθηκαν να συνδεθούν, με αποτέλεσμα να αποσυρθούν από τη μελέτη. Οι συμμετέχοντες στο πρόγραμμα ελέγχου ανατέθηκαν τυφλά χρησιμοποιώντας ένα διαδικτυακό πρόγραμμα εκπαίδευσης σε θέματα υγείας. Η ομάδα παρέμβασης παρακολούθησε το RealConsent. Το RealConsent είναι μια έρευνα που αποσκοπεί στη βελτίωση προκοινωνικών παρεμβάσεων παρευρισκομένων και της σεξουαλικά βίαης συμπεριφοράς κατά των γυναικών χρησιμοποιώντας 12 γνωστικούς, συμπεριφορικούς και συναισθηματικούς διαμεσολαβητές όπως νομική γνώση της επίθεσης / βιασμού, γνώση της αποτελεσματικής συναίνεσης για σεξ, αποδοχή του μύθου για τον βιασμό, ιδεολογία ρόλων φύλου, ενσυναίσθηση του θύματος-βιασμού και πρόθεση και αυτο-αποτελεσματικότητα να παρέμβει, μια τεκμηριωμένη διαδικτυακή παρέμβαση για πανεπιστημιακούς άνδρες στις ΗΠΑ, η οποία έχει

τροποποιηθεί για να μετατραπεί σε GlobalConsent. Πιο συγκεκριμένα, ενσωματώνει διαδραστικές πληροφορίες, στρατηγικές αλλαγής συμπεριφοράς και περιεχόμενο που απευθύνεται ειδικά σε νεαρά αγόρια. Η λήψη συναίνεσης για σεξουαλική δραστηριότητα, η ασφαλής παρέμβαση σε περιπτώσεις σεξουαλικής επίθεσης, η μοντελοποίηση της επικοινωνίας και η επίδειξη ευνοϊκών και δυσμενών αποτελεσμάτων είναι μερικές από τις τεχνικές. Οι ταινίες μικρού μήκους, η μάθηση με βάση το πρόβλημα, η διδακτική διδασκαλία και η εκπαιδευτική ψυχαγωγία χρησιμοποιούνται για την παρουσίαση του υλικού, το οποίο αρχίζει και τελειώνει με ένα θεατρικό έργο σε συνέχειες. Τα χρονικά σημεία αξιολόγησης ξεκινάνε με μία βασική συνέντευξη, με τη χρήση tablet το Σεπτέμβριο του 2019. Λόγω της πανδημίας COVID-19, τις επόμενες αξιολογήσεις πραγματοποίησαν από μόνοι τους οι συμμετέχοντες εξ αποστάσεως μέσω του ιστού. Η πρώτη αξιολόγηση έγινε τον Απρίλιο-Μάιο 2020, 3 μήνες μετά την παρέμβαση και 6 μήνες μετά τη βασική συλλογή δεδομένων. Τέλος, η δεύτερη αξιολόγηση πραγματοποιήθηκε τον Οκτώβριο-Νοέμβριο 2020. Επιπλέον, δόθηκε χρηματική αμοιβή στους συμμετέχοντες από την αρχή και για κάθε ολοκλήρωση έρευνας παρακολούθησης. Συνολικά, η ολοκλήρωση της μελέτης ξεπέρασε το 91,0% σε κάθε ομάδα. Γενικά, τα χαρακτηριστικά του δείγματος παρέμειναν ίδια σχεδόν από την αρχή έως την ολοκλήρωση της παρακολούθησης της μελέτης και ο μέσος όρος ηλικίας ήταν 18 ετών. Στη συνέχεια τα μέτρα που χρησιμοποιήθηκαν για την αξιολόγηση της μελέτης όσον αφορά τα πρωτογενή αποτελέσματα και πιο συγκεκριμένα τη βίαιη σεξουαλική συμπεριφορά, ήταν το Sexual Experiences Survey (SES). Επίσης, για τη μέτρηση της προ-κοινωνικής συμπεριφοράς παρευρισκομένων έγινε χρήση της κλίμακας Bystander Behavior Scale. Η μελέτη διαπίστωσε ότι οι ελλείψεις ήταν σπάνιες (0.13%–0.68% σε όλα τα στοιχεία), με τις απαντήσεις να επανακωδικοποιούνται ως "μη αναφερθείσες". Δημιουργήθηκαν διχοτομικές μεταβλητές για κάθε συμπεριφορικό αποτέλεσμα, αντανακλώντας μία ή περισσότερες περιπτώσεις της συμπεριφοράς. Αναφορικά με τους διαμεσολαβητές, η ομάδα μελέτης χρησιμοποίησε επικυρωμένα μέτρα που περιελάμβαναν διαμεσολαβητές σεξουαλικά βίαιης συμπεριφοράς όπως η γνώση της νομιμότητας και της βλάβης της σεξουαλικής βίας, η ενεργή συναίνεση, οι επιπτώσεις του αλκοόλ στη γνωστική ικανότητα, οι στάσεις σε σχέση με τους ρόλους των φύλων, η απόρριψη των μύθων για τον βιασμό, η αποτελεσματική σεξουαλική επικοινωνία, η ενσυναίσθηση για τα θύματα του βιασμού και η αυτο-αποτελεσματικότητα της σεξουαλικής επικοινωνίας. Οι μετρήσεις προσαρμόστηκαν στο βιετναμέζικο πανεπιστημιακό περιβάλλον, μεταφράστηκαν στα Βιετνάμ για γνωστικές δοκιμές και στη συνέχεια επαναπροσδιορίστηκαν στην αγγλική γλώσσα. Το πλήρες δείγμα χωρίστηκε τυχαία για διερευνητική και επιβεβαιωτική ανάλυση παραγόντων (EFA/CFA) με τη χρήση σταθμισμένης εκτίμησης ελαχίστων τετραγώνων. Η τελική επιλογή της κλίμακας βασίστηκε στη θεωρητική συνοχή, τη λιτότητα και τα κριτήρια προσαρμογής του μοντέλου με συγκεκριμένα πρότυπα για επαρκή προσαρμογή. Το μέσο τετραγωνικό σφάλμα προσέγγισης (RMSEA) έπρεπε να είναι μικρότερο ή ίσο του 0,08 και ο συγκριτικός δείκτης προσαρμογής (CFI) και ο δείκτης Tucker-Lewis (TLI) έπρεπε να είναι μεγαλύτερος ή ίσος του 0,95. Για την οριστικοποίηση των λανθανόντων μοντέλων μέτρησης για κάθε διαμεσολαβητή χρησιμοποιήθηκε το MPlus. Υπολογίστηκαν, επίσης οι μέσοι όροι των βαθμολογιών παραγόντων και οι τυπικές αποκλίσεις για την αξιολόγηση της ισορροπίας των βαθμολογιών παραγόντων των βασικών διαμεσολαβητών στους διάφορους βραχίονες της δοκιμής. Τέλος σχετικά με την ανάλυση, πραγματοποιήθηκε "path analysis" μεταξύ ενός διαμεσολαβητή και πολλαπλών διαμεσολαβητών για να αξιολογήσει την έμμεση επίδραση του

δοκιμαστικού βραχίονα στη σεξουαλικά βίαη και προ-κοινωνική συμπεριφορά των παρευρισκομένων. Η ανάλυση διαδρομής με παρατηρούμενες μεταβλητές είναι μια μέθοδος που εξοικονομεί ισχύ σε πολύπλοκα μοντέλα, ιδίως σε εκείνα με 10-20 παρατηρήσεις ανά παράμετρο. Αυτή η προσέγγιση χρησιμοποιείται για την εκτίμηση των άμεσων συντελεστών διαδρομής από το σκέλος της δοκιμής σε κάθε μεσολαβητή, από τον μεσολαβητή σε κάθε αποτέλεσμα και από το σκέλος της δοκιμής στο αποτέλεσμα. Η μελέτη χρησιμοποίησε τη λειτουργία `gsem` του STATA για την εκτίμηση μοντέλων ενός διαμεσολαβητή και μοντέλων πολλαπλών διαμεσολαβητών, αξιολογώντας έμμεσες διαδρομές και μοναδικές επιδράσεις. Αν και οι μεσολαβητές αναμενόταν να συσχετίζονται, δεν μπορούσαν να επηρεάσουν ο ένας τον άλλον αιτιωδώς λόγω των ταυτόχρονων μετρήσεων. Η παρέμβαση `RealConstant` έδειξε σύμφωνα με τα αποτελέσματα να έχει σημαντική επίδραση στη μείωση της σεξουαλικής βίας. Πιο συγκεκριμένα, στα μοντέλα ενός διαμεσολαβητή, μέσω και των τεσσάρων διαμεσολαβητών γνώσης, συμπεριλαμβανομένης της νομιμότητας και της βλάβης της σεξουαλικής βίας (ab OR = 0,88), των ενεργών μύθων και πρακτικών συναίνεσης (ab ORs = 0,91 και 0,92, αντίστοιχα) και την επίδραση του αλκοόλ (ab OR = 0,95). Η επίδραση της `GlobalConsent` είχε επίσης σημαντικές έμμεσες επιπτώσεις στη μείωση της βίαη συμπεριφοράς μέσω δύο στάσεων διαμεσολαβητών που καταγράφουν μύθους βιασμού που σχετίζονται με τα θύματα (ab OR = 0,83) και τη μη λεκτική σεξουαλική επικοινωνία (ab OR = 0,87). Στην περίπτωση της προ-κοινωνικής συμπεριφοράς των παρευρισκομένων το πρόγραμμα παρέμβασης είχε ως αποτέλεσμα την αύξηση της προ-κοινωνικής συμπεριφοράς των παρευρισκομένων, μέσω της γνώσης των μύθων της ενεργητικής συναίνεσης (ab OR = 1,10), της γνώσης των επιδράσεων του αλκοόλ (ab OR = 1,03), της αυτό-αποτελεσματικότητας των παρευρισκομένων (ab OR = 1,06) και της πρόθεσης των παρευρισκομένων να παρέμβουν με γνώμονα τη δράση (ab OR = 1,09). ($p < .05$). Τέλος σχετικά με τα αποτελέσματα των μοντέλων πολλαπλών διαμεσολαβητών της σεξουαλικά βίαη συμπεριφοράς, η γνώση της νομιμότητας και της βλάβης της σεξουαλικής βίας (ab OR = 0,93) και η ενσυναίσθηση για τα θύματα βιασμού (ab OR = 0,96) παρέμειναν σημαντικοί διαμεσολαβητές της παρέμβασης και της μειωμένης σεξουαλικά βίαη συμπεριφοράς. Όπως αναμενόταν, η έναρξη του `GlobalConsent` αύξησε τη γνώση των επιπτώσεων του αλκοόλ (συντελεστής $a = 0,12$) ωστόσο, η αυξημένη γνώση συσχετίστηκε με αυξημένη αναφορά σεξουαλικά βίαη συμπεριφοράς (συντελεστής $b = 0,44$), έτσι ώστε η σημαντική έμμεση επίδραση μέσω αυτής της οδού ήταν απροσδόκητα θετική (ab OR = 1,05). Στα παράλληλα μοντέλα πολλαπλών διαμεσολαβητών της προκοινωνικής συμπεριφοράς των παρευρισκομένων, η άμεση θετική επίδραση της έναρξης του `GlobalConsent` παρέμεινε σημαντική (συντελεστής $c' = 0,36$ - OR 1,43). Οι θετικές έμμεσες επιδράσεις της έναρξης του `GlobalConsent` στη συμπεριφορά του παρευρισκόμενου μέσω της αυτό-αποτελεσματικότητας του παρευρισκόμενου (ab OR = 1,04) και της πρόθεσης παρέμβασης (ab OR = 1,07) μετριάστηκαν, αλλά παρέμειναν σημαντικές και προς τις αναμενόμενες κατευθύνσεις. Μια αρνητική έμμεση επίδραση της έναρξης του `GlobalConsent` στη προκοινωνική συμπεριφορά των παρευρισκομένων μέσω της γνώσης της νομιμότητας της σεξουαλικής βίας αναδείχθηκε απροσδόκητα σημαντική (ab OR = 0,95). ($p < .05$). Η μελέτη περιορίστηκε σε δύο πανεπιστήμια στο Ανόι, γεγονός που επηρέασε τη γενίκευση, αλλά περιελάμβανε έναν ποικιλόμορφο φοιτητικό πληθυσμό από όλο το Βιετνάμ. Τα αποτελέσματα της αυτό-αναφερόμενης συμπεριφοράς παρευρισκομένων μπορεί να είναι μεροληπτικά, αλλά χρησιμοποιήθηκαν επικυρωμένα εργαλεία για την ενίσχυση της εγκυρότητας και της ιδιωτικότητας. Η ανάλυση αντιμετώπισε προκλήσεις, όπως το μικρό μέγεθος δείγματος για την ανάλυση δόσης-απόκρισης και

την πιθανή συγκάλυψη των επιδράσεων συγκεκριμένης ενότητας. Ο αυτορρυθμιζόμενος χαρακτήρας της παρέμβασης και το πλαίσιο COVID-19 κατά τη διάρκεια της συλλογής δεδομένων αποτέλεσαν πρόσθετους περιορισμούς. Παρά τους περιορισμούς, η μελέτη είχε πλεονεκτήματα όπως η χρήση επικυρωμένων κλιμάκων και η αξιολόγηση των άμεσων και έμμεσων διαδρομών των επιπτώσεων της παρέμβασης.

[A randomized controlled trial of a multi-dose bystander intervention program using peer education theater](#)

[Sarah McMahon, Samantha C. Winter, Jane E. Palmer, Judy L. Postmus, N. Andrew Peterson, Sharon Zucker, RuthAnne Koenick \(2015\)](#)

Η μελέτη πραγματοποιείται το αντίκτυπο της παρέμβασης Students Challenging Realities and Educating Against Myths (SCREAM), ενός προγράμματος με βάση το θέατρο, το οποίο αφορά νεαρούς ενήλικες φοιτητές με σκοπό την θετική επίδραση των παρευρισκομένων σε καταστάσεις σεξουαλικής βίας. Επίσης, εξετάζει τις διαφορές στον αντίκτυπο του προγράμματος σε σχέση με το φύλο των συμμετεχόντων. Ο πληθυσμός μελέτης ήταν 4362 πρωτοετείς νεοεισαχθέντες φοιτητές δημόσιου πανεπιστημίου βορειοανατολικά των Η.Π.Α, οι οποίοι παρακολουθούσαν τον καλοκαιρινό προσανατολισμό του Πανεπιστημίου τον Ιούνιο έως τον Αύγουστο του 2010. Το παρόν πρόγραμμα παρέμβασης είναι ένα διαδραστικό θεατρικό πρόγραμμα εκπαίδευσης συνομιλήκων για την πρόληψη της σεξουαλικής βίας και την παρέμβαση παρευρισκομένων, μίας ή τριών συνεδριών με τη μορφή σκετς διάρκειας 75 λεπτών η καθεμία συνοδευόμενη με μία σειρά ερωτήσεων-απαντήσεων. Όλοι οι συμμετέχοντες έλαβαν μία δόση της παρέμβασης κατά τη διάρκεια του καλοκαιρινού προσανατολισμού μετά την προκαταρκτική δοκιμή. Μετά την πρώτη αξιολόγηση, οι συμμετέχοντες χωρίστηκαν τυχαία για να λάβουν δύο επιπλέον δόσεις ή κάποιοι να είναι σε μια κατάσταση ελέγχου, στην οποία δεν έλαβαν επιπλέον δόσεις. Τα χρονικά σημεία της αξιολόγησης περιείχαν τρεις φάσεις, πιο συγκεκριμένα T1-Ιούνιος/Αύγουστος 2010, T2-Σεπτέμβριος 2010, 2η παρέμβαση Οκτώβριος 2010- T3 2η παρακολούθηση Νοέμβριος 2010). Στην έρευνα συμμετείχαν 4362 πρωτοετείς φοιτητές, με ποσοστό συμμετοχής 72,3%. Για να δημιουργηθεί μια ομάδα ελέγχου, η τυχαιοποίηση πραγματοποιήθηκε αφού όλοι οι φοιτητές είχαν ολοκληρώσει την πρώτη δόση του SCREAM Theater. Πριν από την παρακολούθηση της παράστασης, η ομάδα μελέτης έλαβε τη συγκατάθεση των φοιτητών μετά από ενημέρωση και τους ζήτησε να συμπληρώσουν μια ανώνυμη έρευνα. Οι συμμετέχοντες καθιέρωσαν έναν αυτοδημιούργητο κωδικό αναγνώρισης και συμμετείχαν σε κλήρωση για να κερδίσουν μια τηλεόραση HDTV ή ένα iPad. Η έρευνα συγκέντρωσε στοιχεία επικοινωνίας από 4311 άτομα, αποδίδοντας ποσοστό ανταπόκρισης 99%. Το Συμβούλιο Θεσμικής Επανεξέτασης ενέκρινε όλες τις τεχνικές, οι οποίες στη συνέχεια καταχωρήθηκαν στο ClinicalTrials.gov. Το Σεπτέμβριο του 2010, συνολικά 2021 φοιτητές συμπλήρωσαν την πρώτη αξιολόγηση και συμφώνησαν να συμμετάσχουν σε μια διαχρονική μελέτη. Χρησιμοποιήθηκε στρωματοποιημένη τυχαία ανάθεση με βάση το φύλο και την εθνικότητα για την

κατανομή των μαθητών στην ομάδα παρέμβασης (n=1224) και στην ομάδα με τη μία δόση (n=797). Η ομάδα παρέμβασης έλαβε δύο επιπλέον συνεδρίες του SCREAM Theater, ενώ η ομάδα ελέγχου δεν έλαβε καμία περαιτέρω δόση. Τον Δεκέμβριο του 2010, όλοι οι συμμετέχοντες κλήθηκαν να συμμετάσχουν στη δεύτερη αξιολόγηση (T3). Κάθε φορά που συμμετείχαν οι φοιτητές λάμβαναν μεγαλύτερο κίνητρο, ξεκινώντας από \$10 και αυξάνονταν σε \$30. Ο τρόπος συλλογής δεδομένων άλλαξε σε διαδικτυακή για τις έρευνες παρακολούθησης, επειδή οι ηλεκτρονικές έρευνες είναι πιο βολικές για τους συμμετέχοντες στη μελέτη. Σύμφωνα με τη μεθοδολογία Intention-to-treat (ITT), η οποία χρησιμοποιήθηκε για την ανάλυση του τυχαιοποιημένου δείγματος, έδειξε ότι υπήρχε φθορά του δείγματος με το πέρασμα των χρονικών σημείων των αξιολογήσεων με αποτέλεσμα το αναλυτικό δείγμα για αναλύσεις που αφορούσαν τις προθέσεις των παρευρισκομένων, τα πρότυπα φίλων και τις μεταβλητές αποτελεσματικότητας να περιλαμβάνει 953 συμμετέχοντες (563 στην ομάδα των τριών δόσεων και 390 στην ομάδα μιας δόσης). Το αναλυτικό δείγμα για αναλύσεις που αφορούσαν τη μεταβλητή συμπεριφοράς παρευρισκόμενου περιελάμβανε 938 συμμετέχοντες (555 στην ομάδα τριών δόσεων και 383 στην ομάδα μιας δόσης). Στη συνέχεια, τα μέτρα για την αξιολόγηση της μελέτης για τις εξαρτημένες μεταβλητές περιελάμβαναν την αναθεωρημένη κλίμακα συμπεριφοράς παρευρισκομένων (Bystander Attitude Scale, Revised - BAS-R) για να αξιολογήσει τις προθέσεις των παρευρισκομένων σε πιθανές καταστάσεις σεξουαλικής βίας. Οι συμμετέχοντες ανέφεραν την πιθανότητα να εμπλακούν στη συμπεριφορά σε μια κλίμακα Likert, με μια σύνθετη βαθμολογία που δημιουργήθηκε από τον μέσο όρο των 16 στοιχείων ($\alpha=0,88$ κατά την προκαταρκτική δοκιμή). Επίσης, αξιολογήθηκε η πιθανότητα οι φίλοι τους να εμπλακούν σε συμπεριφορές BAS-R στο μέλλον χρησιμοποιώντας μια κλίμακα Likert, με τα στοιχεία να αντικαθίστανται με το "πόσο πιθανό θεωρείς ότι είναι να το κάνουν οι φίλοι σου" ($\alpha= 0.87$ προκαταρκτική δοκιμή). Σχετικά με το μέτρο αξιολόγησης της ικανότητας κάποιου να παρέμβει έγινε χρήση της Κλίμακας Αποτελεσματικότητας Παρευρισκόμενου 18 στοιχείων με καλή αξιοπιστία ($\alpha= 0.91$ προκαταρκτική δοκιμή). Τέλος, οι συμπεριφορές των παρευρισκομένων αξιολογήθηκαν με την τροποποιημένη έκδοση της Κλίμακας Συμπεριφοράς Παρευρισκόμενων (Bystander Behavior Scale-Revised) 16 στοιχείων. Η μελέτη περιελάμβανε μόνο την αλλαγή στις συμπεριφορές των συμμετεχόντων ως παρευρισκόμενων μετά την τυχαιοποίηση, λόγω της αλλαγής της περιόδου αναφοράς από το χρονικό σημείο T1 στο T2. Οι συμμετέχοντες ρωτήθηκαν αν παρενέβησαν ως παρευρισκόμενοι κατά τους τελευταίους 12 μήνες, αλλά η περίοδος αναφοράς για την παρελθούσα συμπεριφορά παρευρισκόμενου άλλαξε από "από τότε που παρακολούθησαν τον προσανατολισμό των νέων φοιτητών" στο χρονικό σημείο T2. Η μελέτη αξιολόγησε τη θεραπεία και το φύλο ως ανεξάρτητες μεταβλητές, αλλά διαπίστωσε χαμηλή αξιοπιστία και ξεπερασμένα μέτρα, οπότε η κοινωνική επιθυμία δεν συμπεριλήφθηκε στις αναλύσεις. Οι ομάδες εστίασης της μελέτης που ακολούθησαν τη μελέτη την έκριναν ξεπερασμένη. Όλες οι αναλύσεις δεδομένων διεξήχθησαν χρησιμοποιώντας το IBM SPSS Version 21. Η μελέτη χρησιμοποίησε διαγραφή κατά λίστα για να αφαιρέσει τα ελάχιστα ελλείποντα δεδομένα. Πραγματοποιήθηκαν t-tests δοκιμές διαλογής διενεργήθηκαν στη συνέχεια για να

συγκρίνουν ισοδυναμία αρχικής γραμμής για τα δημογραφικά στοιχεία και την έκβαση μεταβλητών. Για τη σύγκριση του πλήρους δείγματος ITT με το αναλυτικό δείγμα χρησιμοποιήθηκαν προκαταρκτικές δοκιμές chi-square. Επίσης, χρησιμοποιήθηκαν δυαδική λογιστική παλινδρόμηση και παλινδρόμηση Poisson. Οι συσχετίσεις μεταξύ των μεταβλητών έκβασης των παρευρισκομένων εξετάστηκαν για πολυσυγγραμμικότητα. Υπολογίστηκαν επίσης τιμές κύρτωσης και λοξότητας σε όλα τα στοιχεία και ήταν εντός του αποδεκτού εύρους. Στη συνέχεια για την ανάλυση του αντίκτυπου της μιας δόσης μεταξύ T1-T2 για ζεύγη δειγμάτων χρησιμοποιήθηκε t-tests καθώς και μια πολυμεταβλητή ανάλυση συνδιακύμανσης (MANCOVA) για να ελεγχθεί εάν η αποτελεσματικότητα της πρώτης δόσης της παρέμβασης μεταξύ T1 και της T2 ήταν συνεπής για άνδρες και γυναίκες φοιτητές και ο αντίκτυπος μιας έναντι τριών δόσεων SCREAM Theater μεταξύ T2-T3. Επιπλέον, διεξήχθη μια απλή ανάλυση συνδιακύμανσης (ANCOVA), για να εξεταστεί ο αντίκτυπος μιας έναντι τριών δόσεων του προγράμματος στις συμπεριφορές παρευρισκομένων στο χρονικό σημείο T2-T3. Παράλληλα εντάχθηκε η ανάλυση ανά πρωτόκολλο (Per-protocol analysis), η οποία περιείχε τους συμμετέχοντες που πέρασαν τους ελέγχους αξιοπιστίας και ενσωματώθηκαν στην έρευνα καθώς και παρακολούθησαν όλες τις δόσεις της παρέμβασης όπως τους είχε οριστεί. Στο αναλυτικό δείγμα υπήρχαν σημαντικά περισσότερες γυναίκες από άντρες ($P<0,01$). Η μελέτη διαπίστωσε σημαντικές διαφορές στις προθέσεις των παρευρισκομένων, στα φιλικά πρότυπα και στην αποτελεσματικότητα μεταξύ ανδρών και γυναικών συμμετεχόντων, με τις γυναίκες να σημειώνουν υψηλότερη βαθμολογία σε κάθε μεταβλητή αποτελέσματος, σύμφωνα με προηγούμενες έρευνες. Ξεκινώντας με τα αποτελέσματα της αποτελεσματικότητας της μια δόσης διαπίστωσε σημαντική αύξηση στις προθέσεις των συμμετεχόντων για παρεμπόδιση ($P<0,01$) και στα φιλικά πρότυπα ($P<0,01$) μεταξύ T1 και T2, ενώ δεν διαπιστώθηκε σημαντική διαφορά στις βαθμολογίες αποτελεσματικότητας των φοιτητών για παρεμπόδιση μεταξύ T1-T2. Το ίδιο χρονικό διάστημα η μέτρηση σχετικά με την αξιολόγηση μεταξύ φύλων έδειξε ότι, υπήρξαν σημαντικές μονομεταβλητές επιδράσεις με θετική αλλαγή στο γυναικείο φύλο για τις προθέσεις των παρευρισκομένων ($P<0.001$), νόρμες φύλων ($P<0,01$) και αποτελεσματικότητας ($P<0.05$). Υπήρχε επίσης μια σημαντική πολυμεταβλητή επίδραση ($P<0.001$) με επίσης υψηλή βαθμολογία στις γυναίκες φοιτήτριες. Αξιοσημείωτα αποτελέσματα ανιχνεύτηκαν και κατά την αξιολόγηση της ομάδας με τη μία δόση έναντι της ομάδας παρέμβασης τριών δόσεων. Η ομάδα των τριών δόσεων είχε σημαντικά καλύτερη απόδοση και στις τρεις εκβάσεις των παρευρισκομένων στο T2-T3, σε αντίθεση με την ομάδα μιας δόσης ($P<0.05$). Λόγω αλλαγής της περιόδου αναφοράς για τη μεταβλητή παρέμβασης στις συμπεριφορές παρευρισκομένων στο T2-T3 δεν αναλύθηκε το αντίκτυπο μιας δόσης ξεχωριστά οπότε, δεν υπήρχε σημαντική διαφορά στις συμπεριφορές παρευρισκομένων για τις ομάδες μιας δόσης έναντι των τριών δόσεων. Τέλος, μονομεταβλητά αποτελέσματα κατά το χρονικό σημείο T2-T3 με τη μία δόση έναντι της ομάδας παρέμβασης τριών δόσεων ανά φύλο έδειξε ότι, υπήρχε σημαντική επίδραση στις προθέσεις των παρευρισκομένων ($P<0.001$) και πρότυπα παρέμβασης φύλων ($P<0,001$). Επιπλέον, σημαντική πολυμεταβλητή διακρίθηκε θετική επίδραση για το γυναικείο φύλο

($P < 0,01$) με υψηλότερες βαθμολογίες σχετικά με τα συνολικά αποτελέσματα των παρευρισκομένων αλλά και θετικές αλλαγές στη στάση εμφάνισαν οι γυναίκες φοιτήτριες στη συμπεριφορά παρευρισκομένων ($P < 0,001$). Συμπληρωματικά, η ανάλυση ανά πρωτόκολλο διέκρινε σημαντικά μονομεταβλητά αποτελέσματα για τη σύγκριση της ομάδας μίας έναντι τριών δόσεων στις προθέσεις των παρευρισκομένων ($P < 0,001$) και στην αποτελεσματικότητα παρευρισκόμενων ($P < 0,050$) στο χρόνο T2-T3 καθώς επίσης, δεν υπήρχε πλέον σημαντική επίδραση στην αποτελεσματικότητα των παρευρισκομένων ανά φύλο στις αναλύσεις ανά πρωτόκολλο. Οι περιορισμοί της μελέτης αφορούν αρχικά μη χρήση μιας ομάδα ελέγχου χωρίς θεραπεία. Η ομάδα ελέγχου σε αυτή τη μελέτη ήταν η υπάρχουσα ή τυπική θεραπεία. Δεύτερον, Δεύτερον, η μελέτη διεξήχθη σε μια πανεπιστημιούπολη του δημόσιου πανεπιστημίου και επομένως τα ευρήματα μπορεί να μην γενικεύονται σε φοιτητές από άλλα πανεπιστημιακά περιβάλλοντα. Τρίτον, η μελέτη χρησιμοποίησε μέτρα που απαιτούσαν αυτό-αναφορά, η οποία μπορεί να υπόκειται σε μεροληψία κοινωνικής επιθυμίας ή ανακριβείς αναφορές. Τέταρτον, οι συμμετέχοντες δημιούργησαν έναν αυτοπαραγόμενο κωδικό αναγνώρισης ως μέσο προστασίας της ταυτότητάς τους και συνεπώς μείωσης της προκατάληψης. Επιπλέον, ορισμένα από τα μέτρα που χρησιμοποιήθηκαν στη μελέτη είναι σχετικά νέα. Η μελέτη αντιμετώπισε προκλήσεις όσον αφορά τη διαρροή λόγω του χαμηλού ποσοστού ανταπόκρισης κατά τη διάρκεια του πρώτου χρονικού σημείου, το οποίο οδήγησε στο 47% των μαθητών να μην συμμετάσχουν στη διαχρονική μελέτη. Αυτή η εγκατάλειψη οφειλόταν στο σχεδιασμό της μελέτης, η οποία περιελάμβανε διαδικτυακές έρευνες και περιόριζε το μέγεθος του δείγματος. Επίσης, οι περισσότερες γυναίκες που συμμετείχαν μπορεί να εισήγαγαν μεροληψία, το δείγμα ήταν μικρό ειδικά όσον αφορά τους άντρες, ενώ οι Ασιάτες φοιτητές είχαν καλύτερες πιθανότητες παραμονής και αντιστοίχισης των ερευνών τους με την πάροδο του χρόνου σε σύγκριση με τους λευκούς φοιτητές. Τα πολυπαραγοντικά αποτελέσματα για τις προθέσεις των παρευρισκομένων, τα πρότυπα συνομηλίκων και η αποτελεσματικότητα ήταν σημαντικά όταν συγκρίθηκαν οι ομάδες των τριών δόσεων και της μίας δόσης, δεν ήταν όλες οι μεταβλητές των αποτελεσμάτων σημαντικές μεμονωμένα καθώς επίσης τα αποτελέσματα που μετρήθηκαν για τους συμμετέχοντες στη μελέτη ήταν βραχυπρόθεσμα. Αυτή η μελέτη είναι μέρος μιας ευρύτερης αξιολόγησης του SCREAM Theater που περιελάμβανε συλλογή δεδομένων 18 μηνών. Επομένως, είναι σημαντικό να καθοριστεί εάν αυτές οι αλλαγές διατηρήθηκαν για μεγαλύτερο χρονικό διάστημα. Το δείγμα επίσης ήταν μικρό ειδικά όσον αφορά τους άντρες. Παρ' όλα αυτά, Το πρόγραμμα SCREAM Theater επηρέασε σημαντικά τις στάσεις και τη συμπεριφορά των πρωτοετών φοιτητών ως προς τη συμμετοχή στην πρόληψη της σεξουαλικής βίας βραχυπρόθεσμα, υποδεικνύοντας θετικό αντίκτυπο στη συμμετοχή τους.

“TakeCARE”, a Video Bystander Program to Help Prevent Sexual Violence on College Campuses: Results of Two Randomized, Controlled Trials (Ernest N. Jouriles et al., 2015)

Ο Ernest N. Jouriles et al., πραγματοποίησαν 2 τυχαιοποιημένες ελεγχόμενες δοκιμές σε προπτυχιακούς φοιτητές τμήματος Ψυχολογίας δυο ιδιωτικών Πανεπιστημίων μεσαίου μεγέθους Νοτιοδυτικά και Βόρειο-κεντροδυτικά των Η.Π.Α. Και σε προπτυχιακούς φοιτητές τμήματος Ψυχολογίας ιδιωτικού Πανεπιστημίου μεσαίου μεγέθους Νοτιοδυτικά των Η.Π.Α., οι οποίες πραγματεύονται επίσης την αξιολόγηση της διαδικτυακής παρέμβασης “Take Care”, όπου αναλύθηκε και στην προηγούμενη μελέτη. Οι φοιτητές που θα συμμετείχαν θα είχαν έξτρα πίστωση στο μάθημα αλλά υπήρχαν και φοιτητές που δεν επιθυμούσαν να συμμετάσχουν αλλά έλαβαν πίστωση με τη μορφή εναλλακτικής εργασίας ή συμμετοχή σε άλλη μελέτη. Κατά την πρώτη μελέτη, προσφέρθηκαν εθελοντικά 213 φοιτητές, από τους οποίους συμπεριλήφθηκαν οι 209 καθώς αποσύρθηκαν 4 πριν από την αξιολόγηση παρακολούθησης. Ήταν κυρίως Λευκοί (84,0%) και σε μεγαλύτερο αριθμό γυναίκες (80,8%), αλλά έλαβαν συμμετοχή Ασιάτες, έγχρωμοι, διαφυλετικοί, πολυφυλετικοί και «άλλοι» φοιτητές, ηλικίας από 18 έως 35 ετών (μόνο 4 άνω των 22). Οι συμμετέχοντες κλήθηκαν τυχαία να παρακολουθήσουν ένα βίντεο σχετικά με τις δεξιότητες μελέτης και να συμπληρώσουν ερωτηματολόγια μετά την προβολή του. Η μελέτη εγκρίθηκε από τις Επιτροπές Θεσμικού Ελέγχου και στα δύο πανεπιστήμια. Οι αξιολογήσεις στην αρχή και αμέσως μετά την παρέμβαση πραγματοποιήθηκαν από τον Σεπτέμβριο έως τον Οκτώβριο του 2014, ενώ ακολούθησαν αξιολογήσεις παρακολούθησης διάρκειας ενός μηνός τον Οκτώβριο και τον Νοέμβριο του 2014. Η μελέτη χρησιμοποίησε το λογισμικό έρευνας Qualtrics για τη διεξαγωγή της και κάλυψε διάφορα θέματα, όπως κίνητρα, συγκέντρωση στη μελέτη και θέματα που σχετίζονται με τους παρευρισκόμενους. Ένας πίνακας τυχαίων αριθμών χρησιμοποιήθηκε για την ανάθεση των συμμετεχόντων στις ομάδες παρέμβασης και ελέγχου. Οι συμμετέχοντες που τυχαιοποιήθηκαν στο “TakeCARE” δεν διέφεραν από εκείνους που τυχαιοποιήθηκαν στο πρόγραμμα ελέγχου ως προς τις δημογραφικές μεταβλητές ή τις μεταβλητές μελέτης. Ο μέσος αριθμός ημερών μεταξύ των εργαστηριακών επισκέψεων και της παρακολούθησης ήταν 30,4. Οι φοιτητές συμπλήρωσαν την Κλίμακα Συμπεριφοράς Παρευρισκομένου για Φίλους 49-στοιχείων κατά την αρχική αξιολόγηση και κατά την αξιολόγηση παρακολούθησης 1 μηνός. Η κλίμακα εξετάζει τις ευκαιρίες παρέμβασης των παρευρισκομένων, συμπεριλαμβανομένων των επικίνδυνων καταστάσεων, της πρόσβασης σε πόρους, της προληπτικής συμπεριφοράς και της ασφάλειας των πάρτυ. Οι συμμετέχοντες ανέφεραν ότι συμμετείχαν σε αυτές τις συμπεριφορές τον τελευταίο μήνα, χρησιμοποιώντας ως δείκτη τις απαντήσεις “ναι”. Η έρευνα δείχνει ότι η μεγαλύτερη αυτό-αναφερόμενη συμπεριφορά των παρευρισκομένων σχετίζεται με καθοριστικούς παράγοντες της συμπεριφοράς των παρευρισκομένων, όπως η αποτελεσματικότητα της ενεργής συμμετοχής ως παρευρισκόμενος. Το Cronbach Alpha κατά την έναρξη και την παρακολούθηση ήταν 0,93 και 0,95 για τη μελέτη 1, και 0,93 και 0,96 για τη μελέτη 2. Η μελέτη αξιολόγησε επίσης, την αυτοπεποίθηση των συμμετεχόντων στην εκτέλεση συμπεριφορών παρευρισκόμενου με τη χρήση της Κλίμακας Αποτελεσματικότητας Παρευρισκομένου κατά την έναρξη, μετά την παρέμβαση και κατά την παρακολούθηση. Η κλίμακα ζητούσε από τους συμμετέχοντες να αξιολογήσουν την αυτοπεποίθησή τους στην εκτέλεση 14 συμπεριφορών, όπως το να βοηθήσουν ένα μεθυσμένο άτομο ή να εκφράσουν δυσφορία όταν κάποιος λέει ότι τα θύματα βιασμού ευθύνονται για το βιασμό τους. Το Cronbach Alpha κατά την

έναρξη, μετά το βίντεο, και κατά την παρακολούθηση ήταν 0,87, 0,93 και 0,93 για τη μελέτη 1 και 0,87, 0,92 και 0,90 για τη μελέτη 2. Οι βαθμολογίες αποτελεσματικότητας συσχετίστηκαν με την αυτοαναφερόμενη συμπεριφορά των παρευρισκομένων. Η μελέτη εξέτασε επίσης τα αποτελέσματα του TakeCARE στη συμπεριφορά των παρευρισκομένων, υπολογίζοντας το μέσο επίπεδο αποτελεσματικότητας κατά τη διάρκεια του χρονικού διαστήματος. Κατά την παρακολούθηση χορηγήθηκε μια έρευνα ικανοποίησης των καταναλωτών, η οποία αξιολογούσε την ικανοποίηση των συμμετεχόντων από το πρόγραμμα βίντεο, την εκμάθηση κάτι καινούργιου, τη χρησιμότητά του και τη σκέψη ότι θα ήταν χρήσιμο στους φίλους τους. Το Cronbach Alpha ήταν 0,87 για τη μελέτη 1 και 0,90 για τη μελέτη 2. Στη συνέχεια, τα αποτελέσματα έδειξαν ότι οι συμμετέχοντες που παρακολούθησαν το TakeCARE ανέφεραν περισσότερη ενεργή συμπεριφορά ως παρευρισκόμενοι τον μήνα μετά την προβολή από ό,τι οι συμμετέχοντες στην ομάδα ελέγχου ($p = .017$). Η ενεργή συμπεριφορά του παρευρισκομένου μειώθηκε από την αρχική αξιολόγηση έως την παρακολούθηση στην ομάδα ελέγχου ($p = .001$), αλλά παρέμεινε στα ίδια επίπεδα στην ομάδα παρέμβασης ($p = .36$). Οι συμμετέχοντες που είδαν το TakeCARE ανέφεραν μεγαλύτερη αποτελεσματικότητα από ότι οι συμμετέχοντες στην κατάσταση ελέγχου ($p < .001$). Επιπροσθέτως, η μελέτη βρήκε θετική συσχέτιση μεταξύ της συμπεριφοράς των παρευρισκομένων και της αποτελεσματικότητας κατά τη διάρκεια του μήνα μετά το βίντεο ($p = .001$), και στις αξιολογήσεις παρακολούθησης τόσο μετά το βίντεο όσο και 1 μήνα μετά ($p < .05$). Διεξήχθη ανάλυση διαμεσολάβησης για να προσδιοριστεί εάν η αποτελεσματικότητα μεσολάβησε στην επίδραση του “TakeCARE” στη συμπεριφορά των παρευρισκομένων ($p < .001$). Η έμμεση επίδραση βρέθηκε να είναι 1,89, με ένα ποσοστό της συνολικής επίδρασης του “TakeCARE” στη συμπεριφορά των παρευρισκομένων που προκαλείται από την αποτελεσματικότητα να είναι 25,4%. Η αποτελεσματικότητα μετά το βίντεο βρέθηκε επίσης να έχει μεσολαβητική επίδραση, με μεσολαβητική επίδραση 15,6%. Τέλος, η μελέτη εξέτασε κατά πόσον το πανεπιστήμιο, το φύλο των συμμετεχόντων ή η ικανοποίηση των καταναλωτών μετρίαζαν την επίδραση του “TakeCARE” στη συμπεριφορά ή την αποτελεσματικότητα των παρευρισκομένων. Τα αποτελέσματα δεν έδειξαν μετριοπαθείς επιδράσεις και η ικανοποίηση των καταναλωτών δεν ήταν προγνωστικός παράγοντας της συμπεριφοράς ή της αποτελεσματικότητας των παρευρισκομένων. Η μελέτη δεν διαπίστωσε διαφορές μεταξύ της ικανοποίησης των καταναλωτών στις συνθήκες “TakeCARE” και ελέγχου ($p = .95$), και η ικανοποίηση των καταναλωτών δεν αποτέλεσε ρυθμιστή της επίδρασης των συνθηκών παρέμβασης στη συμπεριφορά ή την αποτελεσματικότητα των παρευρισκομένων. Η μελέτη 2, αποσκοπούσε στην αξιολόγηση των αποτελεσμάτων του “TakeCare” σε πρωτοετείς φοιτητές ψυχολογίας που παρακολουθούσαν ένα υποχρεωτικό μάθημα ευεξίας και αναζητούσαν επιπλέον πιστωτικές μονάδες. Στόχος της μελέτης ήταν να ληφθεί ένα διαφορετικό δείγμα πανεπιστημίων και να επεκταθεί η περίοδος παρακολούθησης σε 2 μήνες, συγκρίνοντας το δείγμα που χρησιμοποιήθηκε στη μελέτη 1. Κανένας φοιτητής που συμμετείχε στη μελέτη 1 δεν έλαβε μέρος στην παρούσα μελέτη. Από τους 211 μαθητές που εξέλεξαν να συμμετάσχουν, 31 εγκατέλειψαν τη συμμετοχή τους πριν από την αξιολόγηση παρακολούθησης, με αποτέλεσμα να προκύψει ένα δείγμα 180 φοιτητών με δεδομένα στην αρχή και κατά την παρακολούθηση. Οι συμμετέχοντες κυμαίνονταν από 18 έως 21 ετών. Η μελέτη διαπίστωσε ότι οι άνδρες είχαν περισσότερες πιθανότητες να αποσυρθούν σε σχέση με τις γυναίκες. Το δείγμα ήταν αρκετά αντιπροσωπευτικό των πρωτοετών φοιτητών του πανεπιστημίου, με 73% λευκό, 10% ισπανόφωνο και 5% μαύρο πληθυσμό. Η

μελέτη 1 είχε υψηλότερο ποσοστό γυναικών και λευκών, ενώ η μελέτη 2 είχε χαμηλότερο ποσοστό Ασιατών. Η μελέτη διαπίστωσε ότι οι φοιτητές στη μελέτη 2 ήταν νεότεροι από ότι στη μελέτη 1, γεγονός που υποδηλώνει ότι τα ευρήματα της μελέτης μπορεί να επηρεάζονται από παράγοντες όπως το φύλο και η φυλή. Το Συμβούλιο Θεσμικού Ελέγχου του Πανεπιστημίου ενέκρινε όλες τις διαδικασίες και για την αξιολόγηση της παρέμβασης χρησιμοποιήθηκαν τα ίδια μέτρα με την πρώτη μελέτη, με εξαίρεση σε αυτή τη μελέτη, το γεγονός ότι η αξιολόγηση μετά την παρέμβαση έγινε 1 εβδομάδα μετά την προβολή του βίντεο και η τρίτη αξιολόγηση παρακολούθησης πραγματοποιήθηκε 2 μήνες μετά την παρέμβαση. Επίσης, η Κλίμακα Συμπεριφοράς Παρευρισκομένου για Φίλους τροποποιήθηκε σύμφωνα με την παρούσα συνθήκη. Η πρώτη και η δεύτερη αξιολόγηση ξεκίνησε το Σεπτέμβριο του 2014 και ολοκληρώθηκε τον Οκτώβρη της ίδιας χρονιάς, ενώ η τρίτη αξιολόγηση πραγματοποιήθηκε από το Νοέμβριο έως το Δεκέμβριο του 2014. Επομένως, τυχαιοποιήθηκαν σε ομάδες παρέμβασης (n=108) και ομάδες ελέγχου (n=103). Όσον αφορά τη φθορά, ήταν ίδια σχεδόν και για τις δύο ομάδες (ομάδα παρέμβασης n=14, ομάδα ελέγχου n=15).

Σύμφωνα με τα αποτελέσματα, κατά την υπόθεση 1 της μελέτης, οι συμμετέχοντες της ομάδας παρέμβασης παρουσιάζουν περισσότερη ενεργή συμπεριφορά ως παρευρισκόμενοι κατά την περίοδο παρακολούθησης σε σχέση με την ομάδα ελέγχου (p= .046). Επιπλέον, κατά την υπόθεση 2, η μέση αποτελεσματικότητα, μετά το βίντεο και 2 μήνες μετά ήταν υψηλότερη για την ομάδα “TakeCare” (p= .043). Επιπροσθέτως, σύμφωνα με την υπόθεση 3, η μέση αποτελεσματικότητα μετά τους 2 μήνες δε συσχετίστηκε με τη συμπεριφορά του παρευρισκομένου (p=. 20). Πιο συγκεκριμένα, η πορεία μεταξύ της αποτελεσματικότητας και της συμπεριφοράς των παρευρισκομένων δεν ήταν στατιστικά σημαντική στο μοντέλο διαμεσολάβησης. Επομένως, απαντώντας και στην υπόθεση 4, το ίδιο μοτίβο προέκυψε όταν η αποτελεσματικότητα μετά το βίντεο χρησιμοποιήθηκε ως διαμεσολαβητική μεταβλητή. Τέλος, το φύλο των συμμετεχόντων δε μετρίασε τις επιδράσεις της παρέμβασης αλλά και η ικανοποίηση των συμμετεχόντων δεν διέφερε μεταξύ της ομάδας του “TakeCare” και ομάδας ελέγχου και δεν προέβλεψε τη συμπεριφορά ή την αποτελεσματικότητα των παρευρισκομένων.

Αυτή η έρευνα επαναλαμβάνει τα ευρήματα του προγράμματος “TakeCare” (Kleinsasser et al., 2015), που είχε αναλυθεί και στη προηγούμενη μελέτη της συστηματικής ανασκόπησης, καθώς οι φοιτητές που παρακολούθησαν το πρόγραμμα παρέμβασης αναφέρουν ότι συμπεριφέρονται πιο ενεργά εκ μέρους των φίλων τους και δείχνουν να έχουν μεγαλύτερη αποτελεσματικότητα στην εμπλοκή αυτή, σε σχέση με την ομάδα ελέγχου υποδεικνύοντας ότι η παρούσα παρέμβαση μπορεί να αποφέρει θετικά αποτελέσματα στη συμπεριφορά παρευρισκομένων στις πανεπιστημιούπολεις.

2.4 Συζήτηση

Οι παρεμβάσεις πραγματοποιήθηκαν σε χρονολογικό εύρος 2014-2022 και όλες οι δοκιμές διεξήχθησαν σε πανεπιστήμια με δείγματα νεαρών ενηλίκων φοιτητών. Τα αποτελέσματα προήλθαν από δοκιμές σε 11 πανεπιστήμια. Τα πανεπιστήμια που συμμετείχαν βρίσκονταν τα 9 στις Η.Π.Α και 2 στο Βιετνάμ. Σύμφωνα με τα αποτελέσματα, προέκυψε ότι τα προγράμματα παρέμβασης παρευρισκομένων σε νεαρούς ενήλικες τα οποία εστιάζουν στην ενεργό συμμετοχή και δράση των

παρευρισκομένων κατά την εκδήλωση περιστατικών σεξουαλικής βίας μπορεί να έχουν θετικές επιπτώσεις στην πρόληψη του φαινομένου. Επιπλέον, το μεγαλύτερο ποσοστό των παρεμβάσεων ήταν διαδικτυακής φύσεως και περιείχαν διαδραστικές ηλεκτρονικές πλατφόρμες. Πιο συγκεκριμένα, η διαδικτυακή διαχείριση της «RealConsent», παρά την απουσία διαζώσης αλληλεπίδραση με τους συμμετέχοντες στη μελέτη, απέδειξε την αποτελεσματικότητά της ως μέθοδος που βασίζεται στο διαδίκτυο, διευκολύνοντας τη διάδοση και αυξάνοντας την προσέγγιση χρηστών (Laura F. Salazar et al. 2014) και έδειξε ότι αποτρέπει αποτελεσματικά τη σεξουαλική βία εστιάζοντας σε διαμεσολαβητές όπως, η γνώση της αποτελεσματικής συναίνεσης, η εχθρότητα προς τις γυναίκες, οι συμπεριφορές βιασμού σε συνθήκη ραντεβού και η ανδρική ιδεολογία υπέρ του φύλου οι οποίοι μεσολαβούν σημαντικά στη διάπραξη σεξουαλικής βίας. Παράλληλα, η συγκεκριμένη προσέγγιση παρέμβασης που αφορά νεαρούς ενήλικες άνδρες φοιτητές, προσαρμόστηκε και σε διεθνή κλίμακα σε πληθυσμό του Βιετνάμ με την μετονομασία GlobalConsent, γεγονός που αποδεικνύει αποτελεσματική και βιώσιμη στρατηγική ακόμα και σε άλλα περιβάλλοντα (Kathryn M. et al. 2022). Επίσης, η διαδικτυακή παρέμβαση «TAKECARE» με τη μορφή προβολής βίντεο, έδειξε περισσότερη ενεργή συμμετοχή ως παρευρισκόμενοι εκ μέρους φίλων ακόμα και 1 μήνα μετά την παρέμβαση σε μεγάλο δείγμα φοιτητών στη μελέτη που πραγματοποιήθηκε σε δυο διαφορετικά πανεπιστήμια (Μελέτη 1) και σε δείγμα ενός πανεπιστημίου (Μελέτη 2) καθώς και μεγαλύτερα αισθήματα αποτελεσματικότητας για την εμπλοκή σε συμπεριφορά παρευρισκομένου, σε σχέση με τους φοιτητές της ομάδας ελέγχου (Ernest N. Jouriles et al. 2015). Παρόμοια αποτελέσματα διεξήχθησαν και στην έρευνα των Anne Kleinsasser et al. (2015) με την ίδια παρέμβαση μετά από δίμηνη παρακολούθηση υποδεικνύοντας ότι το «TAKECARE» μπορεί να ασκήσει θετική επιρροή στη συμπεριφορά των φοιτητών ως παρευρισκόμενοι σε τέτοιες καταστάσεις. Τα διαδικτυακά προγράμματα όπως το «TAKECARE» εξαλείφουν σημαντικά πιθανά εμπόδια στην εφαρμογή παραδοσιακών προγραμμάτων παρευρισκομένων σε δεδομένα πανεπιστημίουπολης, τα οποία συνήθως προσφέρονται από εκπαιδευμένους διαμεσολαβητές σε διαζώσης μορφή μικρής ομάδας τα οποία επιβαρύνουν με κόστος εκπαίδευσης, επίβλεψης και διατήρησης προσωπικού (Anne Kleinsasser et al. 2015). Επιπροσθέτως, αξιοσημείωτη είναι και η μελέτη των Sarah McMahon et al. (2015), με το πρόγραμμα παρέμβασης Students Challenging Realities and Educating Against Myths (SCREAM) Theater. Το συγκεκριμένο αποτελεί το μοναδικό πρόγραμμα πρόληψης το οποίο χρησιμοποιεί διαδραστικό θέατρο με τη μορφή σκετς καθώς επίσης, προσάρμοσε την ομάδα ελέγχου ως πληθυσμό μελέτης μιας δόσης και την ομάδα παρέμβασης σε αντίστοιχο πληθυσμό μελέτης τριών δόσεων με σκοπό την αξιολόγηση του προγράμματος. Παρ' όλο που υπήρχαν απώλειες δείγματος, ο αριθμός των συμμετεχόντων (1104) στη δεύτερη αξιολόγηση ήταν αρκετά ικανοποιητικός και τα θετικά αποτελέσματα του προγράμματος μέχρι το τέλος του πρώτου εξαμήνου για τους πρωτοετείς φοιτητές ήταν σημαντικά, υποδεικνύοντας ότι το «SCREAM Theatre» είχε θετικό αντίκτυπο στις στάσεις και τις συμπεριφορές των νεαρών ενηλίκων σχετικά με την πρόληψη της σεξουαλικής βίας βραχυπρόθεσμα (Sarah McMahon et al., 2015). Αναφορικά με το «Green Dot», ένα μοντέλο

στρατηγικής με ομιλίες και διαδραστική εκπαίδευση ανάπτυξης δεξιοτήτων μέσω συνομιλήκων καθοδηγητών, τα αποτελέσματα έδειξαν ότι, αυτή η μελέτη παρέχει μια πιο μακροπρόθεσμη αξιολόγηση με το μεγαλύτερο δείγμα από όλες τις μελέτες της ανασκόπησης υποδεικνύοντας ότι το «Green Dot» σχετίζεται με χαμηλότερα ποσοστά σεξουαλικής βίας με την πάροδο του χρόνου σε επίπεδο πανεπιστημιούπολης. Αυτή η παρατήρηση υποδηλώνει ότι το «Green Dot» είναι μια πολλά υποσχόμενη στρατηγική για την πρόληψη της σεξουαλικής και άλλων μορφών θυματοποίησης και διάπραξης βίας μεταξύ των νεαρών ενηλίκων (Ann L. Coker et al., 2015).

2.5 Συμπεράσματα

Συμπερασματικά, τα αποτελέσματα από την συστηματική ανασκόπηση ανέδειξαν περιορισμένο αριθμό παρεμβάσεων με στόχο την πρόληψη σεξουαλικής βίας σε νεαρούς ενήλικες μέσω της συμμετοχής των παρευρισκομένων αναδεικνύοντας έλλειμμα στη βιβλιογραφία. Οι παρεμβάσεις παρευρισκομένων αποτελούν σημαντικό εργαλείο στην πρόληψη της σεξουαλικής βίας μεταξύ νεαρών ενηλίκων. Επιπροσθέτως, απαιτείται περαιτέρω έρευνα για την αναγνώριση των βέλτιστων πρακτικών και την ανάπτυξη προσαρμοσμένων προγραμμάτων που να καλύπτουν τις ιδιαίτερες ανάγκες διαφορετικών πολιτισμών και κουλτούρας. Αξιοσημείωτο επίσης είναι το γεγονός, ότι κάποιες από τις παρεμβάσεις απευθύνονταν σε άνδρες με στόχο την ευαισθητοποίηση και τη μείωση της επιθετικής συμπεριφοράς που μπορεί να οδηγήσει σε σεξουαλική βία. Αυτή η προσέγγιση είναι ιδιαίτερα σημαντική, δεδομένου ότι οι άνδρες αποτελούν την πλειονότητα των δραστών σεξουαλικής βίας. Ωστόσο, το γεγονός αυτό εγείρει ορισμένα ζητήματα που αξίζουν περαιτέρω διερεύνηση και προβληματισμό. Είναι μια σημαντική και απαραίτητη προσέγγιση, αλλά δεν πρέπει να αποτελεί το μοναδικό σημείο εστίασης. Πιο συγκεκριμένα, η εστίαση κυρίως στους άνδρες μπορεί να αγνοεί την ανάγκη για παρεμβάσεις που περιλαμβάνουν και τις γυναίκες, είτε ως θύματα είτε ως δυνητικούς δράστες σεξουαλικής βίας. Είναι σημαντικό να υπάρξουν ισορροπημένες προσεγγίσεις που να απευθύνονται και στα δύο φύλα. Οι παρεμβάσεις πρέπει να είναι πολυδιάστατες και να περιλαμβάνουν εκπαιδευτικές πρωτοβουλίες που προωθούν την ισότητα των φύλων και την αλληλοκατανόηση, συμβάλλοντας έτσι στην συνολική μείωση της σεξουαλικής βίας στην κοινωνία. Παράλληλα, η ενεργή συμμετοχή και η δέσμευση των νεαρών ενηλίκων είναι κρίσιμη για την επιτυχία τους με σκοπό τη διατήρηση επαρκούς δείγματος στις μελέτες των παρεμβάσεων αυτών. Τέλος, η συνεχής αξιολόγηση και βελτίωση αυτών των προγραμμάτων είναι απαραίτητη για την εξασφάλιση της μακροπρόθεσμης αποτελεσματικότητάς τους.

Βιβλιογραφία

Abbey, A., & McAuslan, P. (2004). A longitudinal examination of male college students' perpetration of sexual assault. *Journal of Consulting & Clinical Psychology*, 72, 747-756, Available at: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC4484276/>

Abrahams N, Devries K, Watts C, Pallitto C, Petzold M, Shamu S, et al. (2014) Worldwide prevalence of non-partner sexual violence: a systematic review. *The Lancet Journal*, 383(9929):1648–54. [https://doi.org/10.1016/S0140-6736\(13\)62243-6](https://doi.org/10.1016/S0140-6736(13)62243-6) PMID:24529867

American College Health Association. (2016). *National college health assessment*. Available at: http://www.acha-ncha.org/docs/NCHA-II_FALL_2016_UNDERGRADUATE_REFERENCE_GROUP_EXECUTIVE_SUMMARY.pdf

Ann L. Coker et al. (2015) 'Multi-College Bystander Intervention Evaluation for Violence Prevention', *American Journal of Preventive Medicine*, Available at: <https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/26541099/>

Anne Kleinsasser et al. (2015). 'An Online Bystander Intervention Program for the Prevention of Sexual Violence', *Psychology of Violence*, Available at: <https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/26240776/>

Aosved A. C., Long P. J. (2006). Co-occurrence of rape myth acceptance, sexism, racism, homophobia, ageism, classism, and religious intolerance. *Sex Roles: A Journal of Research*, 55(7–8), 481–492. Available at: <https://doi.org/10.1007/s11199-006-9101-4>

Banyard, V. L., Plante, E. G. & Moynihan, M. M. (2004). "Bystander education: Bringing a broader community perspective to sexual violence prevention." *Journal of Community Psychology*, 32(1), 61-79. Available at: <https://psycnet.apa.org/doi/10.1002/jcop.10078>

Baril, K. and Tourigny, M. (2009). La violence sexuelle envers les enfants. In M.E. Clément and S. Dufour, eds., *La violence à l'égard des enfants en milieu familial* (pp. 145-160). Anjou: Éditions CEC. (Available in French only) Available at: https://www.researchgate.net/publication/333429092_LA_VIOLENCE_A_L'EGARD_DES_ENFANTS_EN_MILIEU_FAMILIAL_2_e_EDITION

Baron, L., & Straus, M. A. (1989). *Four theories of rape in American society: a state-level analysis*. New Haven: Yale University Press, Available at: <https://ojp.gov/ncjrs/virtual-library/abstracts/four-theories-rape-american-society-state-level-analysis>

Basile KC, Breiding MJ, Smith SG. (2016). Disability and risk of recent sexual violence in the United States. *American journal of public health*, 106(5):928-33 Available at: doi: 10.2105/AJPH.2015.303004

Basile KC, Smith SG, Kresnow M, Khatiwada S, & Leemis RW. (2022). *The National Intimate Partner and Sexual Violence Survey: 2016/2017 Report on Sexual Violence*. Atlanta, GA: National Center for Injury Prevention and Control, Centers for Disease Control and Prevention. Available at: https://stacks.cdc.gov/view/cdc/124646/cdc_124646_DS1.pdf

Basile, K. C., Smith, S. G., Breiding, M. J., Black, M. C., & Mahendra, R. R. (2014). *Sexual violence surveillance: Uniform definitions and recommended data elements, Version 2.0*. Atlanta, GA: National Center for Injury Prevention and Control, Centers for Disease Control and Prevention. Available at: https://stacks.cdc.gov/view/cdc/26326/cdc_26326_DS1.pdf

Brody, N., & Vangelisti, A. L. (2016). *Bystander intervention in cyberbullying*. *Communication Monographs*. Available at: <https://psycnet.apa.org/doi/10.1080/03637751.2015.1044256>

Campbell, R., Dworkin, E. and Cabral, G. (2009). An ecological model of the impact of sexual assault on women's mental health. *Trauma, Violence, & Abuse*, 10(3): 225-246. Available at: DOI: 10.1177/1524838009334456

Cantor, D., Fisher, B., Chibnall, S., Townsend, R., Lee, H., Bruce, C., & Thomas, G. (2015). *Report on the AAU campus climate survey on sexual assault and sexual misconduct*. Available at: https://www.aau.edu/sites/default/files/@%20Files/Climate%20Survey/AAU_Campus_Climate_Survey_12_14_15.pdf

Carey, K. B., Durney, S. E., Shepardson, R. L., & Carey, M. P. (2015). Incapacitated and forcible rape of college women: Prevalence across the first year. *Journal of Adolescent Health*, 56, 678-680. Available at: doi:10.1016/j.jadohealth.2015.02.018

Crenshaw K. (1991). Mapping the margins: Intersectionality, identity politics, and violence against women of color. *Stanford Law Review*, 43(6), 1241–1299. Available at: <https://doi.org/10.2307/1229039>

Darley, J. M., & Latane, B. (1968). Bystander intervention in emergencies: Diffusion of responsibility. *Journal of Personality and Social Psychology*. Available at: <https://psycnet.apa.org/doi/10.1037/h0025589>

Deering, K. N., Amin, A., Shoveller, J., Nesbitt, A., Garcia-Moreno, C., Duff, P., Shannon, K. (2014). A systematic review of the correlates of violence against sex

workers. *American journal of public health*, 104(5), e42-e54. Available at: doi: [10.2105/AJPH.2014.301909](https://doi.org/10.2105/AJPH.2014.301909)

DeGue, S., Valle, L. A., Holt, M. K., Massetti, G. M., Matjasko, J. L., & Tharp, A. T. (2014). A systematic review of primary prevention strategies for sexual violence perpetration. *Aggression and Violent Behavior*, 19, 346-362. Available at: doi:10.1016/j.avb.2014.05.004

Dills, J., Fowler, D., & Payne, G. (2016). *Sexual violence on campus: Strategies for prevention*. Atlanta, GA: National Center for Prevention and Control, Centers for Disease Control and Prevention. Available at: <https://www.cdc.gov/sexual-violence/communication-resources/campusv-prevention.pdf>

Elklit A, Christiansen DM., (2010). ASD and PTSD in rape victims. *J Interpers Violence*. 25:1470–88. Available at: DOI: 10.1177/0886260509354587

Elliott, D.M., Mok, D.S. and Briere, J. (2004). Adult sexual assault: Prevalence, symptomatology, and sex differences in the general population. *Journal of Traumatic Stress*, 17(3): 203-211. Available at: DOI: 10.1023/B:JOTS.0000029263.11104.23

Ernest N. Jouriles et al. (2015) ‘TakeCARE, a Video Bystander Program to Help Prevent Sexual Violence on College Campuses: Results of Two Randomized, Controlled Trials’, *Psychology of Violence* Available at: DOI: 10.1037/vio0000016

Estefan, L. F., Ports, K. A., & Hipp, T. (2017). Unaccompanied children migrating from Central America: Public health implications for violence prevention and intervention. *Current trauma reports*, 3, 97-103. Available at: doi: 10.1007/s40719-017-0082-2

García-Moreno C, Pallitto C, Devries K, Stöckl H, Watts C, Abrahams N. (2013) Global and regional estimates of violence against women: prevalence and health effects of intimate partner violence and non-partner sexual violence. Geneva: World Health Organization; 2013. Available at: <https://iris.who.int/handle/10665/85239>

Jack Cieciora, (2016). A Summary of the Bystander Effect: Historical Development and Relevance in the Digital Age. *Inquiries journal*. Available at: <http://www.inquiriesjournal.com/articles/1493/a-summary-of-the-bystander-effect-historical-development-and-relevance-in-the-digital-age>

Jewkes, R., Sen, P., & Garcia-Moreno, C. (2002). Sexual violence. In Krug, E. G., Dahlberg, L. L., Mercy, J. A., Zwi, A. B., & Lozano, R. (Eds.), *World Report on Violence and Health*. (pp. 213–239.). Geneva (Switzerland): World Health Organization. Available at: DOI: 10.1016/S0140-6736(02)11133-0

Jina R, Thomas LS. (2013). Health consequences of sexual violence against women. *Best Pract Res Clin Obstet Gynaecol*. Feb;27(1):15–26. Available at: <https://doi.org/10.1016/j.bpobgyn.2012.08.012>

Johns MM, Lowry R, Andrzejewski J, et al., (2019) Transgender Identity and Experiences of Violence Victimization, Substance Use, Suicide Risk, and Sexual Risk Behaviors Among High School Students — 19 States and Large Urban School Districts, 2017. *MMWR Morb Mortal Wkly Rep* 2019; 68:67–71. Available at: <https://www.cdc.gov/mmwr/volumes/68/wr/mm6803a3.htm>

Kathleen C. Basile, Sharon G. Smith, Matthew J. Breiding, Michele C. Black, Reshma Mahendra, (2014) ‘SEXUAL VIOLENCE SURVEILLANCE: UNIFORM DEFINITIONS AND RECOMMENDED DATA ELEMENTS VERSION 2.0’, Centers for Disease Control and Prevention National Center for Injury Prevention and Control Atlanta, Georgia Available at: https://stacks.cdc.gov/view/cdc/26326/cdc_26326_DS1.pdf

Kathryn M. et al. (2022) ‘Theoretical mediators of GlobalConsent: An adapted web-based sexual violence prevention program for university men in Vietnam’, *Elsevier Journal*, Available at: <https://doi.org/10.1016/j.socscimed.2022.115402>

Katz, J., Heisterkamp, A., & Fleming, W. M. (2011). The social justice roots of the Mentors in Violence Prevention model and its application in a high school setting. *Violence Against Women*, Available at: <https://doi.org/10.1177/1077801211409725>

Laura F. Salazar et al. (2014) ‘A web-based sexual violence bystander intervention for male college students: randomized controlled trial’, *Journal of medical internet research*, Available at: DOI: 10.2196/jmir.3426

Loh, C., Gidycz, C. A., Lobo, T. R., & Luthra, R. (2005). A prospective analysis of sexual assault perpetration: risk factors related to perpetrator characteristics. *Journal of Interpersonal Violence*, 20, 1325-1348. Available at: DOI: 10.1177/0886260505278528

Markey, P. M. (2000). Bystander intervention in computer-mediated communication. *Computers in Human Behavior*. Available at: [https://psycnet.apa.org/doi/10.1016/S0747-5632\(99\)00056-4](https://psycnet.apa.org/doi/10.1016/S0747-5632(99)00056-4)

McMahon, S., & Banyard, V. L. (2012). When can i help? A conceptual framework for the prevention of sexual violence through bystander intervention. *Trauma, Violence & Abuse*. Available at: DOI: 10.1177/1524838011426015

Messinger, A. M., & Koon-Magnin, S. (2019). Sexual violence in LGBTQ communities. *Handbook of sexual assault and sexual assault prevention*, 661-674. Available at: https://psycnet.apa.org/doi/10.1007/978-3-030-23645-8_39

National Sexual Violence Resource Center. (2021) *Sexual Violence in Disasters*. Available at: https://www.nsvrc.org/sites/default/files/202111/sexual_violence_in_disasters_final508_0.pdf

Peterson, Z.D., Voller, E.K., Polusny, M.A. and Murdoch, M. (2011). Prevalence and consequences of adult sexual assault of men: Review of empirical findings and state of the literature. *Clinical Psychology Review*, 31: 1-24. Available at: <https://doi.org/10.1016/j.cpr.2010.08.006>

Sarah McMahon et al. (2015). 'A randomized controlled trial of a multi-dose bystander intervention program using peer education theater', *Health Education Research*, Available at: <https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/26135957/>

Satter, D. E., Kollar, L. M. M., on Missing, P. H. W. G., & Sook, D. O. G. D. (2021). American Indian and Alaska Native knowledge and public health for the primary prevention of Missing or Murdered Indigenous Persons. *Department of Justice journal of federal law and practice*, 69(2), 149. Available at: <https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/34734212/>

Schwartz, S. H., & Gottlieb, A. (1980). Bystander anonymity and reactions to emergencies. *Journal of Personality and Social Psychology*. Available at: <https://psycnet.apa.org/doi/10.1037/0022-3514.39.3.418>

Sidanius J. & Pratto, F. (2012). Social dominance theory. *Handbook of theories of social psychology*. Available at: <https://psycnet.apa.org/doi/10.4135/9781446249222.n47>

Storer, H. L., Casey, E., & Herrenkohl, T. (2015). Efficacy of Bystander Programs to Prevent Dating Abuse Among Youth and Young Adults. *Trauma, Violence, & Abuse*. Available at: <https://doi.org/10.1177/1524838015584361>

Stotzer, R. L. (2008). Gender identity and hate crimes: Violence against transgender people in Los Angeles County. *Sexuality Research & Social Policy*, 5(1), 43-52. Available at: <https://psycnet.apa.org/doi/10.1525/srsp.2008.5.1.43>

Stults, C. B., Javdani, S., Greenbaum, C. A., Barton, S. C., Kapadia, F., & Halkitis, P. N. (2015). Intimate partner violence perpetration and victimization among YMSM: The P18 cohort study. *Psychology of Sexual Orientation and Gender Diversity*, 2(2), 152. Available at: <https://doi.org/10.1037%2Fsgd0000104>

Swartout, K. M. (2013). The company they keep: How peer networks influence male sexual aggression. *Psychology of Violence*, 3, 157-171. Available at: [doi:10.1037/a0029997](https://doi.org/10.1037/a0029997)

Testa, R. J., Sciacca, L. M., Wang, F., Hendricks, M. L., Goldblum, P., Bradford, J., & Bongar, B. (2012). Effects of violence on transgender people. *Professional Psychology: Research and Practice*, 43(5), 452. Available at: <https://psycnet.apa.org/doi/10.1037/a0029604>

Tharp, A. T., DeGue, S., Valle, L. A., Brookmeyer, K. A., Massetti, G. M., & Matjasko, J. L. (2013). A systematic qualitative review of risk and protective factors

for sexual violence perpetration. *Trauma, Violence, & Abuse*, 14(2), 133-167. Available at: <https://doi.org/10.1177/1524838012470031>

Thurston, A. M., Stöckl, H., & Ranganathan, M. (2021). Natural hazards, disasters and violence against women and girls: A global mixed-methods systematic review. *BMJ Global Health*, 6(4), e004377. Available at: <https://www.doi.org/10.1136/bmjgh-2020-004377>

Valentine, M. E. (1980). The attenuating influence of gaze upon the bystander intervention effect. *Journal of Social Psychology*, 111(2), 197 Available at: <https://psycnet.apa.org/record/1981-25777-001>

White, J. W., & Smith, P. H. (2004). Sexual assault perpetration and re-perpetration from adolescence to young adulthood. *Criminal Justice And Behavior*, 31, 192-202.

World Health Organization (2022), Sexual Violence, Available at: <https://apps.who.int/violence-info/sexual-violence>

World Health Organization (WHO), London School of Hygiene and Tropical Medicine. (2010). Preventing intimate partner and sexual violence against women. Taking action and generating evidence. Geneva: World Health Organization Available at: <https://www.who.int/publications/i/item/9789241564007>

Zinzow, H. M., & Thompson, M. (2015). A longitudinal study of risk factors for repeated sexual coercion and assault in U.S. College men. *Archives of Sexual Behavior*, 44, 213-222. Available at: doi:10.1007/s10508-013-0243-5